

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28 10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

SZÍV ÉS LÓERŐ

Rövidesen a newyorki világkiállítás fényét ezer és tízezer éfő árasztja el és ezt a hatalmas fényt nem emberi erő hozza működésbe, hanem Mr. Robot, aki légúri fényhatás követésében emeli fel kezét és bekapcsolja a világíró Newyork villamos hálózatába. Ha szép csillag május elsején lesz, akkor ez sikerülni fog. május elsejei csillagok ezuttal nem azért kelnek, hogy frissen szőtt szerelmek aktív alanyai a távoli rejtelmes csillagokon elbrándozzanak, hanem, hogy a mennybolt fényét koncentrálni tudják és ez a fényenergia hozza mozgásba a hatméteres Mr. Robot karját és világoságot teremtsen. Legyen és lőn világosság.

Istent, vagy embert akartak-e evvel a csodával teremteni, isteni vagy emberi munkát akar-e utánozni, hiszen ilyen gigászi műveletre nem képes az ember, aki nem az universumból, hanem a maga fizikmából kap erőt, ha fényt akar egy sötét zugba bekapcsolni. A csillagok fényerejének koncentráálásának kísérletével ezuttal először állanak a nyilvánosság elé és a pár pillanatnyi produkció a technika fejlődésének nyitányát veti elének, amelybe a képzelet beleszédül. A kezdet kezdetén egy egyszerű karlendület az, amely a fénykoncentráció pozitív eredményeként látszik, de ki tudja, hogy 50—100 év múlva, nem-e ez a tudás fogja uralni a világ technikai berendezettségét.

„Az ember hajdan ezt ha ellessi... jósolja a nagy magyar poeta és Lucifer álnok kacajába fojtja a maga maliciáját. Az ember azonban tulajdonos a jóslaton és nagyobb, tökéletesebbet akar alkotni. A világkiállításon több, mint száz gépember „szerepel”, amelyek beszélnek, hangot adnak, fűtőirésznek, az adott hangra ugyanazon hangon válaszolnak, sőt olyan gémember is lesz, amely választ ad a kérdésekre. Ezt a csodálatos világot a gépállatok tartják és hogy a katonaság se hiányozzon az emberteremtette géptársadalomból, a Wittmann-féle óriáskatona négy és fél mázsás súlyával kiemelkedik az együttesből és méreteivel sokszorosan túlhaladja a főbejáratnál álló gyújtogató Johnt, aki május elsején a csillagoktól kér kölcsön gyufát, hogy fényt gyújtson a pavilonokban.

Mert az óriáskatonának 18 lóerős szive van, Mister Johnnak csak négy lóerős. A gémembertársadalomban az emberek közötti különbséget a szív erőssége adja. A 18 lóerős szív sokkal többet produkál, mint a kisebb szívek és tovább tart. (Különös, hogy a szív jószágától függően az élettartam.) A robotember testének közepén elhelyezett motor a szív és ettől függ, hogy az illető robot ur mire képes? Van például egy Mister Telexov nevű, akinek szíve számos mikrofonbateriából áll és bizonyos hanghullámokra reagál. Megfelelő hangra Telexov ur szolgálatosan végzi a megfelelő mozgást. Hand up — és egyéb jóízű amerikai vezényszavakra emeli karját és leengedi, lépéseket tesz és meghátrál, előredül, vagy összekulcsolja a kezét. A kiállítás után Mr. Telexov bankpénztáros lesz Csikágóban.

A kiállításon az első szó már nem az Elnöké, hanem Mr. Roboté. Ő gyújtja fel a lámpákat és Mr. Roosevelt csak ezután beszél. A kedvesen jóvállás Mr. Roosevelt, akinek gyermektéstét csak nehezen mentették meg a gyermekkori hűdéstől, alig egyharmada Mr. Robotnak. Egy régi és egy új világ. Lehet, hogy száz év múlva csak Mr. Robotok lesznek és mielőtt mi, huszól és vérből való emberek egészen elsatnyulunk, megteremtjük a hatalmas gémembert, amely ma még félszeg és szögletes mozdulataival ejt bennünket bámulatba. De csodálkozásunk nem neki, hanem magunknak szól. A szögletességében a magunk képmását szeretjük meg és a büszkeségünk a mi gyermekünknek szól, aki ime úgy jár, úgy ül és úgy emeli karját, ahogy mi. Vé-

ges fantáziával nem tudunk volna más emberi képet kitalálni, mint a magunkét és ebbe a keretbe illesztjük a végnélküli becsúgyat, hogy mindent, de tökéletesebben hajtsunk végre, mint magunk, ahogy az ur is azt követeli szolgájától, amire maga képtelen lenne. Szolgát akarunk és ha letűnik a hus és vérből való szegények kora, ha a természetes kiválasztódás elsepri a gyengéket és erőtlenekeket, az ember kezében lesz Robot János, aki abban is erősebb a szolgák kitűnő társadalmánál, hogy szíve nincsen.

Mert az a 18 lóerős szív, amely lármásan kattog a gémember belsejében, villamoshullámoktól hevül és szikrákat sugároz, csupa erőt és dinamikát. Az ember mellett csak gondolkozni fog, vagy ahogy másként mondják: parancsolni. Szerszám lesz a robotteremtés, amelynek nincsen szíve és felváltja azt az emberekből álló szerszámot, amelynek szíve van. Ezen fog mulni a jövő évszázadok termelése, az ember boldogulása. Minél jobban lehet gépesíteni a munkaeszközt, annál jobb és biztosabb lesz a jövő. Minél jobban tudjuk lóerőben kifejezni a szívet, annál többen szabadulnak fel a munka alól. A világkiállítás fényvel elárasztani, a villamoscentrálé kapcsolóját fellendíteni a gyermek erejének való munka. Mégis szimbólikus jelentőséggel bír: magunk helyett a gémember végzi el, magunk ezzel is kevesebbet dolgozunk és nem egy kiállítást, hanem egy korszakot nyitunk

meg, amelyben mindenki a gépnek fog parancsolni.

Mit fogunk csinálni azzal a lomtárba való és kipróbáltan bukófélnel levő eszközzel, amelyet a magunk belsejében rejtünk el és amelyen nem elektromos, hanem vérhullámok folynak keresztül. Mit kezdünk a kezdetleges szerszámmal, amelynek erejét soha nem tudtuk lóerővel felmérni és amely urrá lett felettünk, mert pillanatnyi tunyaságával a halált okozhatta? Okosabban fogunk-e élni azzal a szívvel, amely a fizikai munka, erőfeszítés alól felszabadul és segédcapatává lesz az elmének? Ha akad egy új Jókai, aki vállalja a jövő század regényének megírását, akkor hatalmas regényt írhatna a vérből és a lóerős szívek viszonyáról. Mi, akik a 18 lóerős szívű emberek híreiről ámulunk, minderre már fáradtak vagyunk, de érezzük, hogy a gémember által felgyújtott fény, kicsit ravatali világosságnak is beillik, mert mellette azt a szívet temetjük, amely évezredek át táplálta az irodalmat, vigaszt adott a gyengéknak, a gémembernél is makacsabb emberek karját adakozásra emeltette fel, amely duzzadások idején a könnyeket toltta a szemekbe, szerelmek első májusi reggelén pirosra festette az arcot, asszonyi szempárok hajtották itemesebb dobogásra, szédítettek és elszánták tettek, elvérezték és gyilkolni tudtak, végül úgy látszik, a muzeumba kerülnek. Irjátok meg ti, irni tudók, milyen volt a divatból kiment, elektromos hullámok nélkül szív, irjátok meg az utókornak és azután jöjjön Mr. Robot erős és hatalmas 18 lóerős szíve.

M. J.

Semleges öv alakul ki a balkáni államokból

A velencei tanácskozás a külpolitika központjába került
Ciano és Markovics külügyminiszterek a magyar-jugoszláv megemntámadási szerződést készítik elő
Markovics jugoszláv külügyminiszter Berlinbe megy

Berlinből jelentik: A német politikai körök érdeklődését elsősorban a velencei megbeszélések ügye foglalkoztatja. Általános a nézet, hogy a tárgyalások túlnőttek a megszokott politikai megbeszélések keretein és a velencei tárgyalások eredményei ezen körök felfogásai szerint esetleg az egész világébe szempontjából nagyjelentőségűek lehetnek. Berlinben biztosra veszik,

a találkozózn tisztázódott a tengelyhatalmak és Jugoszlávia viszonya.

Úgy tudják, hogy a megbeszélések tárgya három fontos kérdés körül forgott:

1. Az általános világpolitika helyzete;
2. A dunai államok és a Balkán-kérdés;
3. A tulajdonképpeni olasz-jugoszláv kapcsolatok.

Az általános világpolitikai helyzettel kapcsolatban a demokrata hatalmak bekerítő politikájáról volt elsősorban szó. A dunai államok és a balkáni kérdés ügyében kiemelték, hogy az 1937. évi olasz-jugoszláv egyezmény óta Olaszország őszintén igyekezett baráti viszonyt teremteni Jugoszlávia és Magyarország között. Megállapították ennek a kérdésnek a tárgyalásánál, hogy a magyar kormányban is meg van a hajlandóság a további közeledésre. Az olasz-jugoszláv kérdés ügyében rámutatnak arra, hogy Markovics jugoszláv külügyminiszter, aki azelőtt berlini jugoszláv követ volt,

nemcsak Németország iránt viseltetik barátsággal, hanem igaz barátja és csodálója Mussolini miniszterelnöknek és a fasiszta Olaszországnak.

Német politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Markovics külügyminiszter hamarosan ellátogat Berlinbe. A Deutsche Allgemeine Zeitung úgy értesült, hogy a jugoszláv külügyminiszter berlini tárgyalásainak elvégzése után, Berlinből egyenesen Budapestre utazik a magyar-jugoszláv megegyezés céljából. A lap nem tartja lehetetlenségnek azt, hogy

ezekbe a tárgyalásokba már esetleg Szófiát is belevonják.

PARISBAN IS SZILÁRDNAK LÁTJAK AZ OLASZ-JUGOSZLÁV BARÁTSÁGOT

Parisból jelentik: A Jour a velencei tárgyalásokkal kapcsolatban azt írja, hogy olasz körökben a helyzetet bizakodóan ítélik meg. Világos, hogy

Olaszország a Balkánon és a Földközi-tengeren jóindulatú semleges államokból övet akar létesíteni.

Az Excelsior szerint a velencei megegyezés nagy jelentőségű. A lap szerint Olaszország és Jugoszlávia a jövőben a balkáni helyzet megszilárdítása érdekében fog együtt működni. A Le Journal úgy tudja, hogy

Ciano gróf Belgráddal szemben szavatosságot vállalt Magyarország jószándékaiért.

A lap értesülése szerint hamarosan magyar-jugoszláv megegyezésre kerül a sor és ebben

Jugoszlávia biztosítani fogja a területén élő magyar kisebbség helyzetének megjavítását.

A belgrádi lapok szintén nagy részletességgel írnak a velencei megegyezésről. Kiemelik Ciano gróf nyilatkozatának azt a részét, amelyben hangsúlyozta, hogy Olaszország és Jugoszlávia között a barátság soha nem volt olyan szilárd, mint most.

A VELENCEI EGYEZMÉNY BIZTOSÍTJA AZ ADRIA BÉKÉJÉT

A Stefani hírszolgálati iroda jelenti: Ciano gróf olasz külügyminiszter és Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter tanácskozásáról az alábbiak kerültek nyilvánosságra:

A két államférfi tegnap ismét egy és fél órára tanácskozást folytattak egymással, amely után a következő hivatalos jelentést adták ki:

— Azokon a megbeszéléseken, amelyeket Velencében Ciano gróf olasz külügyminiszter és Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszterek folytattak le, hosszasan megtárgyalták azokat a két országot érdeklő kérdéseket, amelyek a jelenlegi helyzetben a két szomszédállamot érdeklik, különös tekintettel a legutóbbi albániai eseményekre is. A kérdések megvizsgálása után újabb megállapították az Olaszország és Jugoszlávia között fennálló kapcsolatok szívélyességét. A belgrádi egyezmény megerősítést kap, amely biztosítja az Adriai tenger békéjét és a kölcsönös érdekek tiszteletben tartását minden téren. A két ország viszonya minden téren megszilárdult és megjavult.

A két ország külügyminisztere megbeszéléseik során megállapodtak abban, hogy elmélyítik a két állam között fennálló, valamint Németország és Jugoszlávia között fennálló együttműködést politikai és gazdasági téren egyaránt abból a célból, hogy az állandó békét és nyugalmat biztosítsák az egész Dunamedenében.

JUGOSZLÁV-BOLGAR BARÁTKOZÁS A SZOKOLISTÁK GYÜLÉSÉN

A belgrádi szokol-szervezetek vasárnap ünnepélyes nagygyűlést tartottak, amelyen a hadügyminiszter, mint az uralkodó képviselője is jelen volt. A gyűlésről az alábbi tartalmú sürgönyt küldték II. Péter királynak:

„Tántoríthatatlan hűséggel viseltetünk szeretett uralkodónk, valamint a hősi Karagyorgyevics királyi ház iránt. A jugoszláviai szokolok a jövőben is minden erkölcsi és fizikai erejüket, valamint kulturális tevékenységüket királyuk rendelkezésére bocsátják, hogy Jugoszlávia dicsőségét, erejét és fejlődését biztosítsák. A szokolok készen állanak a haza területi épségének és függetlenségének megvédésére. Eljén II. Péter király, éljen a királyi család, éljen Jugoszlávia!”

Számos szóнок beszéde után Atanasov, a bolgár szervezet képviselője emelkedett szólásra és többek között ezeket mondotta:

— Eljön annak az ideje, amikor a Balkán népek közötti nézeteltérés utolsó nyoma is eltűnik.

Hangsúlyozta a szóнок I. Sándor király és Boris király játékon közreműködését, aminek köszönhető, hogy Jugoszlávia és Bulgária között a jóviszony helyreállt. Atanasov beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Eljén II. Péter király, éljenek a jugoszláv szokolok, éljen a jugoszláv-bolgár testvériség! A Balkán-szövetség gazdasági tanácsa május 17-én tartja ülését. A Balkán-államok küldöttségeikkel jelenjenek meg, hogy tervezetet készítsenek, amelynek alapján a Balkán-államok között minél szorosabb együttműködés jöjjön létre.

MAGYAR-JUGOSZLÁV MEGNEMTAMADÁSI SZERZŐDÉS

A fővárosi Curentul hosszabb cikkben foglalkozik az olasz diplomáciának széleskörű tevékenységével, amelynek végső célja a dunai és balkáni államok közötti békés együttműködésnek a létrehozása. Ennek az együttműködésnek az alapját rakják le a velencei találkozó és a magyar kormányférfiak legutóbbi római látogatásakor, — írja a lap. A terv megvalósulásának lényeges előfeltételét a Budapest—Belgrád közötti barátságos közeledés képezte. Semmi kétség nem fér ahhoz, hogy az olasz politika ezt el is érte. Az olasz—magyar megbeszélések befejeztével kiadott hivatalos jelentés kihangsúlyozza a baráti államok együttműködését. Ez vonatkozik természetesen Jugoszláviára is, amelyel Magyarország késedelem nélkül baráti, sőt megneamtamadási egyezményt is fog kötni.

A Curentul a továbbiakban megállapítja, hogy Magyarország Olaszország tanácsára lemond Jugoszláviával szemben támasztott területi követeléséről

azzal a feltétellel, hogy Jugoszlávia biztosítékot ad az ország területén élő magyar kisebbség sorsának megjavításáért illetően. A dunai és balkáni államok szövetségéhez Bulgária is csatlakozik és az is valószínűnek látszik, hogy Jugoszlávia is belép a kommunistaellenes blokba. A Budapest—Belgrád—Tirana—Szófia blokk, amely Róma égisze alatt jön létre, felvetné a Balkán Szövetség létének kérdését Rómában nem tartják kizártnak, hogy ehhez a blokkhoz Törökország, Románia s Görögország is csatlakozik.

Hivatalos jugoszláv körökben — a Havas távirati ügynökség jelentése szerint — korainak vélik azokat a híreket, amelyek egy jugoszláv—magyar megneamtamadási szerződés megkötéséről szólnak.

Magyar-jugoszláv egyezményről írnak az olasz, német és jugoszláv lapok

A Deutsche Allgemeine Zeitung a velencei megbeszélésről többek között a következőket írja:

A megbeszélések két tényből indulnak ki: 1. abból az új helyzetből, amely Albániának az olasz birodalommal történt egyesítéséből állott elő. 2. azoknak az olasz-magyar megbeszéléseknek az eredményéből, amelyeket Mussolini miniszterelnök néhány nappal ezelőtt Telesi Pál miniszterelnökkel folytatott és amelyek eredményeként a magyar-jugoszláv megértés annyira előrehaladt, hogy számitani lehet a Budapest—Belgrád közötti baráti egyezmény kiűszöbönállók megkötésére. Ennek az egyezménynek az érdekében Olaszország a velencei megbeszélésen még közvetíthet. Ezenkívül szóba került a Balkán-szövetség egyes államainak állásfoglalása a mostani európai helyzetben.

A Berliner Börsenzeitung többi között a következőket írja: Telesi Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter Rómából való visszatérése után a diplomáciai körök érdeklődése teljes mértékben az olasz és a jugoszláv külügyminiszter velencei megbeszélése felé fordult. Budapesten általában valószínűnek tartják, hogy a tárgyalások a közvetlen jugoszláv—magyar megegyezésre is vonatkoznak annál is inkább, mert Telesi Pál gróf miniszterelnök budapesti érkezése alkalmával is újból az elismerés baráti szavaival emlékezett meg Jugoszláviáról. Ezenfelül azt is tudni vélik, hogy a tengelyhatalmak békepolitikája nem áll meg a magyar-jugoszláv megegyezésnél, hanem

Ellenben hangsúlyozzák, hogy a Budapest—Belgrád közötti kapcsolatok a legkitűnőbb úton haladnak. A két ország közötti közeledésnek a román—magyar jó viszony kimélyítése a leglényegesebb feltétele. Ilyen légkörben a Budapest—Bucuresti—Belgrád közötti kapcsolatok gyors normalizálása várható.

VERSENYFUTÁS A BALKANON

A francia sajtó értesülése szerint a tengely hatalmak balkáni politikája nehézségeket akagördíteni a keleti biztonsági rendszer megvalósítása elé. Ez a törekvés nyilvánult meg a velencei találkozón is. A Journal de Debats azt állítja, hogy a két nagyhatalmi tengely között a Balkán versenyfutás indult meg.

szélesebb keretű megoldást is kilátásba helyezett, hogy Jugoszláviának az utóbbi hetekben tanúsított magatartásának megfelelően, lehetőséget adjanak arra, hogy nyugodt bizalommal folytassa belső építőmunkáját,

kifelé pedig a tengelypolitikára támaszkodva teljes biztonságban érezze magát.

A belgrádi lapok a tárgyalások egyes pontjaira nézve önálló vélemény még nem olvasható de a külföldi kommentárok nyomán az a meggyőződés alakult ki, hogy a legfontosabb helyei a magyar-jugoszláv közeledés kérdése foglalja el. Ezt írja első helyen feltűnő kérdéssel a Pravda. Azonban a többi lapnak is több-kevesebb határozottsággal kifejezett véleménye ugyanez.

A Giornale d'Italiaiban Gayda hangoztatja, hogy a velencei megbeszélések a többi között kiterjednek Belgrád és Budapest közeledésének kérdésére is.

Róma régóta tanácsolja ezt a közeledést, amelyet igyekszik mindenképpen előmozdítani.

A velencei megbeszélés, amely közvetlenül követi a római tanácskozásokat, minden bizonnyal hozzájárul e kérdés megoldásához. Budapestben — folytatja a cikk — magyar-jugoszláv szerződés megkötésével számolnak, amely biztosítja a Jugoszláviában élő magyar kisebbség jogainak tiszteletben tartását. A szerződés részleteit Budapest és Belgrád kölcsönösen állapítja meg.

Gafencu külügyminiszter Londonban

Az angol szavatosságot nem alakítják át kétoldali szerződéssé A külügyminiszter utközben Tatarescu párisi nagykövettel tárgyalt

Gafencu külügyminiszter vasárnap délután 15 óra 30 perckor Folkestonba érkezett, ahol Tilea londoni követ és az angol külügyi hivatal képviselője várta. A külügyminiszter 17 óra 20 perckor érkezett meg Londonba és a pályaudvaron Halifax lord külügyminiszter, valamint a török, lengyel, görög és jugoszláv követek, továbbá a londoni román követség személyzete és a londoni román kolónia vezetői fogadták. Gafencu megérkezése alkalmával hatalmas tömeg gyűlt össze, amely lelkesen üdvözölte a Victoria pályaudvaron. Mielőtt a pályaudvart elhagyták volna, Gafencu és Halifax hosszasan beszélgettek egymással.

Gafencu Tilea követ kíséretében a Buckingham palotába hajtatott és beirta nevét a fogadókönyvbé. Ezután a román követség épületébe ment, ahol délután 6 órakor teát adtak a sajtó képviselőinek tiszteletére. Ezen a fogadáson valamennyi londoni lap és az összes külföldi távirati irodák, valamint a román lapok londoni képviselői vettek részt. Gafencu rendkívül barátságosan beszélgetett a nagy angol lapok diplomáciai szerkesztőivel, de nyilatkozatot nem tett. Este a román követségen Tilea követ ebédet adott a külügyminiszter tiszteletére. Az ebéden megjelent az angol földmívelésügyi miniszter, a lengyel és a török nagykövet, az alsóház számos tagja és rajtuk kívül igen sok előkelőség.

Kiterjesztik a román—lengyel szövetséget

Londonból jelentik: A Daily Telegraph diplomáciai tudósítója szerint Lengyelország és Románia között rövidesen megindulnak a tárgyalások a fennálló román—lengyel katonai szövetség kiterjesztéséről, miután ez a szövetség eddig csak a szövetség feladásáért esetleg vonatkozott.

Tatarescu párisi román nagykövet Le Touquetben találkozott a Brüsszelből érkező Gafencu külügyminiszterrel. A két államférfi hosszas beszélgetést folytatott, amelynek befejezése után Gafencu Boulogneban hajóra szállt és onnan Folkestonba utazott.

KÉT ÉS FÉLMILLIÓ FONTOS KÖLCSÖNRŐL TÁRGYALTAK

A Sunday Times jelentése szerint Gafencu külügyminiszter ma délelőtt elsősorban Stanley kereskedelemügyi miniszterrel folytatott beható megbeszéléseket. Hír szerint 2 és félmillió fontos rövid lejáratú kölcsön megkötéséről van szó. A Sunday Times a gazdasági tárgyalásokkal kapcsolatban megállapítja, hogy Anglia ki akarja ugyan mélyíteni árucseré forgalmát Romániával, de tudatában van annak, hogy a román gabonakivitel elsősorban Németország felé fog irányulni. A Sunday Times úgy tudja, hogy az angol kormány nem áll szándékában a Románia irányában vállalt szavatossági nyilatkozatot két oldalú kölcsönös egyezményre kibővíteni.

GAFENCU CHAMBERLAINNEL

Gafencu román külügyminiszter hétfő délután megbeszéléseket folytatott Chamberlain angol miniszterelnökkel. A tanácskozásokon jelen volt lord Halifax angol külügyminiszter is.

ROMÁNIA TELJES FÜGGETLENSÉGÉT BIZTOSÍTOTTÁK

A francia sajtó nagy figyelmet szentel Gafencu londoni látogatásának. Mértékladó francia körökben hangsúlyozzák, hogy a Berlinben elért nagy eredmény után, amely a román határok elismerését biztosította, az angol-francia egyoldalú garancia teljes szabadságot és függetlenséget biztosít a román kormánynak diplomáciai tevékenységében.

939. április 26.

Sztrájkba léptek a palesztinai arab kereskedők

Jeruzsálemből jelentik: Válaszképpen az angol dörtség által az utóbbi napokban foganatosított sztrájkos letartóztatásokra, a jeruzsálemi arab kereskedők hétfőn reggel sztrájkba léptek. A katonai erők tudomásukra hozták a sztrájkolóknak, hogy amennyiben nem hagyják abba a mozgalmat, sztrájk befejezése után annyi ideig nem nyithatják ki üzleteiket, ameddig a sztrájk tartott.

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

Anglia felvilágosítást kér a német hajóhad gyakorlatairól

Lengyelország sem a danzigi, sem a korridor kérdésben nem enged

Anglia élelbelépteti a védkötelezettséget

Még nem fejeződtek be az angol—orsz tárgyalások

Londonból jelentik: A Daily Telegraph ma már kedvezőbben ítéli meg a külpolitika kilitátait. A lap szerint a lengyel kormány a danzigi kérdésben még a pénteki Hitler-beszéd előtt fontos nyilatkozatot kíván tenni.

A várható lengyel nyilatkozat a Daily Telegraph közlése szerint ki fogja jelenteni, hogy Danzignak Németországhoz való csatolására vonatkozólag minden követelése Lengyelország részéről a leghatározottabb nemmel fog találkozni. Diplomáciai úton ezt a lengyel állásfoglalást állítólag már közölték is Németországgal.

Henderson angol követet váratlanul visszaküldték Berlinbe

Párisból jelentik: Itt nagy meglepetést keltett Newille Henderson berlini angol nagykövet váratlan visszatauzása. Hír szerint Henderson nagykövet még ma sürgős találkozót fog kérni Ribbentrop német birodalmi külügyminisztertől és ezen a megbeszélésen szó lesz a német hajóhad gyakorlatairól, a gibraltári kérdéssről, Danzigról és ama négy tekintélyes angol üzletember ügyéről, akiket Németország területéről az utóbbi napokban kiutasítottak.

Ez a kiutasítás megtorlás egyes német személyiségek Angliából való kiutasítása miatt. Párisban úgy látják, minél inkább közeledik az április 28-ika, Hitler válasza Roosevelt üzenetére, annál biztosabban megállapítható, hogy a német birodalom kettős sikert ért el a válasz elhalasztásával.

Egyrészt meglasztotta a demokrata hatalmak tevékenységét, másrészt pedig ezalatt Németország alaposan kihasználta az időt és megerősítette állásait, főként a Balkánon.

Párisban különben úgy tudják, hogy Csáky magyar külügyminiszter Belgrádba utazik a Jugoszlávia és Magyarország között tervezett barátság és megmentőadási szerződés aláírására.

Az angol alsóházban hétfőn délelőtt Atlee őrnagy felszólalására Chamberlain kijelentette, hogy a berlini angol nagykövetnek állomáshelyére történt visszatérése nincsen különösebb jelentősége. Newille Henderson jelentéstétel végett hívták Londonba, majd rövid hűsvégi szabadságot kapott. Chamberlain a hozzáintézet kérdésekre kijelentette még, hogy az angol nagykövet visszatérése nem jelenti Csehszlovákia bekebelezésének elismerését.

Berlinből jelentik: Von Dirksen londoni német nagykövet híradás szerint néhány napon belül visszatér állomáshelyére.

CHURCHILL: A KISÁLLAMOK LIDERC-NYOMÁS ALATT ÁLLANAK

Winston Churchill választói előtt beszédet mondott, amelyben Roosevelt amerikai köztársasági elnök üzenetével foglalkozott. Kijelentette, hogy minden jel arra mutat, hogy Hitler és Mussolini a felajánlott közvetítést és a javaslatba hozott konferencia eszméjét vissza fogja utasítani. Az amerikai köztársasági elnök üzenetének küldése óta egy teljes hét telt el. Ezalatt a hét nap alatt sem német, sem olasz államférfi vagy politikus részéről nem hangzott el kedvező nézet, vagy megértő hang. Az olasz és német sajtó nyíltan hirdette a jegyzék megérkezésének első pillanatában, hogy Roosevelt kezdeményezését vissza fogják utasítani.

Tudjuk, hogy nemcsak védekezni, hanem esetleg támadni is kell azért, hogy Európa békéjét megvédhessük. A tengelyhatalmakat nem engedhetjük a fejünkre nőni. Fel kell készülnünk, hogy szembeszálljunk a faszizmussal és a nemzeti szocializmussal. A demokrácia nem tűrheti tovább azt a terrort, amelyet a tengelyhatalmak kifejtenek. A kis államokat kell megszabadítanunk attól a lidérenyomástól, amely a legutolsó erőszakos lépések óta elhatalmasodott rajtuk. Fel kell szabadítanunk azokat a leigázott népeket, amelyek idegen népek terrorja alatt állanak.

Hétfőn délután London lordmajorjának székhelyén, a Mansion Houseban Churchill ismét nagy beszédet mondott a kötelező katonai szolgálat bevezetése érdekében. Bejelentette, hogy a szárazföldi hadsereg valamennyi egysége elérte a teljes létszámot és újabb egységek létesítése érdekében megindul az újoncozás. Kitért arra, hogy Anglia több állammal kezességet ígért, majd így folytatta:

— Gyengeségünk onnan ered, hogy nem tesszük és nem igyekeztünk tenni semmiféle intézkedést, hogy Anglia erős hadsereggel rendelkezék, abból a célból, hogy szerződéses kötelezéseknek eleget tessen. Több mint valószínű, hogy rövidesen életbelép a kötelező katonai szolgálat.

— Ma már tisztában vagyunk a valóságos helyzettel — folytatta Winston Churchill. —

Május végéig hazatérnek az olasz önkéntesek

A Matin jelenti Hendayból, hogy Petain marsall, Franciaország burgosi nagykövete, értesítést kapott Jordana tábornoktól, Spanyolország külügyminiszterétől, aki közölte, hogy a madridi győzelmi elvonulást május 15-én tartják meg. Az összes olasz és német önkéntesek május hó végéig elhagyják Spanyolország területét. Franco tábornok kijelentette, hogy a legnagyobb súlyt helyezi a spanyol-francia baráti összeköttetés fenntartására és hogy támadás esetén nem tartozik a tengelyhatalmakat támogatni.

A tengelyállamok öt pontból álló követelése

A Daily Express úgy tudja, hogy Hitler kancellár április 28-án Roosevelt üzenetére adandó válaszában felállítja a tengelyhatalmak követeléseit, amelyek a következők lesznek:

1. Danzig visszaadása.
2. Német autóműút építésének engedélyezése a korridoron át.
3. Az egykori német gyarmatok visszaadása.
4. A Tuniszban lakó olaszok jogainak biztosítása.
5. A Djibutira és Szueze vonatkozó olasz követelések teljesítése.

A Tempiltzben rendezett nagyszabású gyarmati ünnepségek alkalmával Henlein Konrad beszédet mondott, amely alkalommal a következő kijelentéseket tette:

— A német gyarmati követelések Németország elvülhetetlen jogainak egyike. Minden német tisztában kell legyen azzal, hogy az egyenlőség elnyerése iránti kérésünkért harcolni fogunk. A Führer személye tökéletes garancia arra, hogy a népiünknek járó jogokat saját magunk fogjuk kivívni.

HAT KOROSZTALYT HÍVTAK BE

Tegnap hozták nyilvánosságra Németországban azt a rendelkezést, amelynek értelmében hat korosztályt fegyverbe hívtak, hadgyakorlatra, négyhavi időtartamra. A hadgyakorlatra behívott korosztályok 33 évtől felfelé terjednek.

VÁLASZOK A KÖRKÉRDÉSRE

Az ismeretes német kérdésekre hir szerint a jugoszláv kormány azt válaszolta, hogy Roosevelt elnök nem érdeklődött előzőleg a jugoszláv kormánytól üzenete tekintetében, egyébként pedig

Oroszország legyveresen kész beavatkozni az európai konfliktusba

Londonból jelentik: A lapok híradása szerint Anglia és Franciaország kérte Moszkvát az esetleges nemzetközi bonyodalom fegyverrel való elintézése esetén a beavatkozásra. Moszkva a hírek szerint ígéretet tett arra nézve, hogy kívánatra megadja a kért megfelelő segítséget. Londonban és Párisban most tárgyalják azon ellenjavaslatokat is, amelyeket Szovjet-Oroszország nyújtott át tanulmányozás céljából.

A DNE úgy értesít, hogy Potemkin helyettes külügyi népbiztos rövidesen látogatást tesz Ankarában. A látogatásnak diplomáciai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak.

dig Jugoszlávia nem érzi magát veszélyeztetve Németország részéről.

Kocht norvég külügyminiszter a Roosevelt elnök által intézett felhívás ügyében Németország által Norvégiához intézett kérdéseire válaszul kijelentette, hogy amennyiben Norvégia fenyegetve fogja érezni magát, minden intézkedést megtesz, hogy semlegességét megőrizze.

Az Al Aham című kairói lap azt jelenti, hogy az egyiptomi kormány Németország kérdésére azt válaszolta, hogy

függetlenségét szem előtt tartva, kész védekezni minden esetleges támadás ellen.

Ennek ellenére kijelentette, hogy nem kért Roosevelt elnöktől támogatást támadás esetére. Mahmud pna miniszterelnök a parlament előtt nyilatkozott, bejelentvén, hogy továbbra is együttműködik szövetségével, Nagybritanniával, hogy biztosítsák a világgbéket, főleg pedig a nyugalmat a Földközi-tengeren. Beszédében rámutatott arra, hogy Angliával együtt megtették minden intézkedést a nemzetvédelem fokozására.

ELKÉSZÜLT AZ ANGOL HAD-KÖTELEZETTSÉGI TERVEZET

A Havas távirati ügynökség jelenti, hogy jól értesült politikai személyiségek véleménye szerint még a hétfői minisztertanácson felvetik a kötelező katonai szolgálat bevezetésének lehetőségét. Előfordulhat azonban, tekintettel a minisztertanács zsúfolt programjára, a kérdés elintézése halasztást szenved. Jellemző, hogy az angol közvéleményt mennyire foglalkoztatja a kötelező katonai szolgálat bevezetése, a Financial Times tegnapi számában megjelent cikk, amely szerint Hoare Belisha hadügyminiszter már el is készítette erre irányuló tervezetét.

A történelmi gyűlölet nem hozhat létre lengyel-orosz barátságot

Lengyel ellenállást szervez a parasztság vezére. Érdekes színek Varsó uccáiról

Varsóból írják: Néhány hét óta alaposan megváltozott a helyzet Lengyelországban. A falakat és kerítéseket plakáthullámok borítják, amelyeken ilyen feliratok vannak: „Erősen, felzárkózva, készen!” Másutt léghábrító ágyúk merednek Varsó uccáin, a további sarkon pedig felhívás olvasható, hogy mindenki adakozzon a légvédelmi célra. Az emberek arról vitatkoznak, hogy nem elég összegeket jegyezni, hanem a jegyzet összegeket haladéktalanul le kell tenni az állampénztárnál.

— Ép úgy, mint tavaly minálunk — mondja egy rezignált cseh emigráns. A külső változások megfelelnek az, ami a belsőben változik. Több, mint tíz éve Lengyelországban személyi és klikk harok vannak. Még három héttel ezelőtt úgy tűnt fel, hogy a harag és a gyűlölet ebben az országban nem ismer határt. A kormány és az ellenzék megújult haragjal lépett fel egymás ellen, ma pedig kormányparti és az ellenzék tagjai együtt ülnek a légvédelmi bizottságban. Emberek, akiknek két hónappal ezelőtt vér öntötte el szemüket egymás láttára, ma tiszteletteljesen fognak egymással kezét. A történelem korrigálja az emberi természetet. A békülkenység napjában egy ember tűnt le és egy másik ismét feltűnt. Az, aki eltávozott, — nem csak a politika, hanem az élet színteréről is, — Slavek ezredes volt, Pilsudszky legközelebbi munkatársa, Lengyelország „gáncs és félelem nélküli lovagja”. A háború alatt a lengyel kémosztály vezetője volt. Később ő alapította a mai kormánypartot, amelytől azonban teljesen eltávolodott. Temetésénél már aránylag kevesen jelentek meg, sem a néphez, sem a kormányhoz már nem voltak kapcsolatai és általában úgy beszéltek róla, mint aki túlélté már magát.

Ugyanekkor a színteren Witos Vicenty jelenik meg, a lengyel parasztság nemzeti hőse, aki egy szép napon azzal kopogtatott a krakkói főügyész ajtaján, hogy visszatért hazájába, hogy kitöltse azt a bűntételt, amelyet 1932-ben kapott. Ekkor néhány évre itéltek és elmenekült az országból. Pilsudszky-ellenes politikája okozta vesztét. A főügyész annak rendje és módja szerint letartóztatta, majd néhány nap múlva megjött a Moszciszky elnök által aláírt kegyelmi rendelet. Witos többször volt miniszterelnök és a lengyel állam újjáalakulásáról szóló okmányon az ő neve szerepelt. Ezt az államot 1920-ban a vörös hadsereg fenyegette és Pilsudszky a parasztság vezérére, Witosra ruházta át a főhatalmat. Ő volt az, aki roppant népszerűségével, egybekovácsolta a különböző államokba szakított és csak legújában összeforrásnak indult lengyel népet, nagyszabású ellenállásra tudta buzdítani akkor, amikor a vörös hadsereg már Varsót közelítette meg és tízezrek szónoklataival, de még inkább tettkezségeivel ő volt az egyedüli, aki megmentette másodszor is Lengyelországot, ezuttal a vörös uralom elől.

Ennek a háborúnak az emléke csaknem olyan mélyen bevéssék a lengyel nép tudatába, mint a közel két évszázados idegen járomban töltött szolgátság. Witos a mai időkben nélkülözhetetlen és a nemzeti konzolidációnak az utóbbi két hétben egyik legerősebb személyi tényezője. Egyben azonban élénk emlékeztető 1920-ra és benne látják a lengyel nép orosz-ellenes érzelmeinek megtestesítését. Lengyelországban a Szovjettől való tartózkodás nemcsak világnézeti alapon nyugszik, mint Európa egyéb államaiban, hanem szomorú történelmi tapasztalatok.

Óriási emelkedést érték el a párisi tőzsdén a román értékek

A Timpul párisi tudósítója jelenti, hogy a nemzetközi helyzet kialakulása rendkívül kedvező Románia szempontjából és ezzel magyarázható, hogy a párisi tőzsdén egy hét alatt, április 14-től 22-ig a román értékpapírok árfolyamai hatalmas mértékben emelkedtek. A 7 százalékos 1929-ben kibocsátott állami kötvény 85 pontot emelkedett.

latokon. A cárizmus elnyomó politikája elsősorban a lengyelek által lakott területeken érvényesül. A szovjet-uralom pedig nagyon sietette azzal, hogy kimutassa, hogy ellenzi a lengyel állam önállóságát és a cári imperalizmus utódjának tekintti magát. Witos ellenállása Varsó előtt megroppantotta Tuhacevszkij tábornok merész előrehaladását és ez az emlék élénken él a lengyel demokráciában is, amikor az orosz segítség elfogadásáról van szó.

A lengyelek jól tudják, hogy azzal, hogy az őszel nem voltak Csehszlovákia segítségére, most kitétték magukat annak, hogy a német

háborúgép első dinamikai kitörését végig szenvedni lesznek kénytelenek. Különösen a német aviatikai főlény fog érvényesülni. Ha nyugatról segítség jön, akkor is Lengyelország kényeszeri az első megrázkodtatást végig szenvedni. A szovjet repülőgépek felérnek a németek fegyverreivel és így a rázkodtatás esetleg a nullpontra csökkenthető. Minden attól függ, hogy Lengyelország milyen mértékben veszi igénybe a Szovjet segítségét és attól is, hogy a szovjetkormány nem-e kíván politikai ellenértéket és a lengyele demokrácia megerősítését. Nehezen tetelezhethet fel, hogy a lengyel kormány mai összetételében együtt tud működni az orosz hadsereggel. De minden Berlin kezében nyugszik. Ha sikerül a német követeléseket elhárítani, úgy a jelenlegi lengyel kormány helyén maradhat és akár németbarát politikát is folytathat. Minél erősebb azonban a nyomás, annál inkább balra tolódik maga a lengyel belpolitika és ezzel a németeknél is számolniuk kell. A német keleti terjeszkedése minden esetre a lengyel ellenálláson és a lengyele politikai viszonyokon akadályokba ütközik. A probléma nemcsak Varsóé, hanem Berliné is. A német-lengyel határ a Rhodus, amelynél határozni kell.

Az erzsébetvárosi és mehalai katolikus egyházközségek küzgyülése

Hitvallásos iskola létesül a Mehalában. — Lesz-e magyar tagozat?

Az erzsébetvárosi római katolikus egyházközség évi közgyűlésén Péter Kerl Norbert plébános, egyházi elnök imája után Kószó János dr. magyar tagozati elnök üdvözölte a megjelenteket és hangoztatta a felebaráti szeretet jelentőségét. Ebben a szeretetben — mondotta — benne van a program is: az egyházközségi béke, a testvéri egyetértés és az összetartás. A béke érdekében Istenre és hitre van szükségünk.

A hit azonban kevés cselekedetek nélkül. A katolicizmusnak tettekben kell megnyilvánulnia. Keresztény szellemben kell dolgozni. Az egyház a társadalmi életet a szeretet erejével igyekszik betölteni. A tizenkilencedik és tizenkilencedik század elsodorta ezeket a kereteket. XIII. Leo pápa felismerte az idők hívó szavát Rerum novarum kezdetű enciklikájával felrúzta a katolikus vezetőket. Így indult meg az Actio catholica, amely nem más, mint a katolikus egyház hívőinek égi és földi boldogságán erőteljesen munkálkodó szervezet és feladat a keresztény szeretet eszméjének a gyakorlati életben való érvényesítése és megvalósítása. Azután az egyházközség belső feladatairól beszélt.

Az egyházközség választmányának jelentését magyarul Schweiger Péter dr., németül Bam bach Alfréd olvasta fel, Zobay Péter pénztáros ismertette a zárszámadásokat. Gáltóy Miklós és Schütte Miklós ellenőrök jelentése, valamint Oláh Sándor felszólalása után a közgyűlés a zárszámadást tudomásul vette és a vezetőségnek a felmentvényt megadta. A közgyűlést, amelynek a jegyzőkönyvét Ochsensfeld János és Cseh Mihály hitelesítik, Péter Kerl Norbert plébános-elnök rövid beszédével és imával bezárta.

Közgyűlést tartott a mehalai katolikus egyházközség is, amelyen Várneky Géza főmérnök

világi elnök elnökölt, aki üdvözölte a megjelenteket. A jegyzőkönyvet Ebner György vezette. Felolvasásra került az elmult évről szóló jelentés, amely megemlékezett XI. Pius pápa haláláról, majd

méltatta Pater Crist Stefan provinciális érdekeit,

aki az elmult évben elkerült a mehalai plébániáról, ahol hosszú időn át ideálisan teljesítette hivatalát. Helyére Pater Imre került, aki szintén teljes odaadással végzi fontos feladatát. Szólt a jelentés a férfiak kongregációjáról, amely élénkítőleg hatott a katolikus életre. Végül kegyvel két elhunyt tagjáról, Jochum Fülöpről és Henz Józsefről. Stemper József pénztáros ezután ismertette a zárszámadásokat, mire a közgyűlés a jelentéseket elfogadva, a felmentvényt megadta. Az elnök méltatta a pénztáros lelkiismeretes munkáját, Bohnert István pedig a közgyűlés nevében köszönetet mondott az egyháztanács tagjainak az egyházi ügyek iránt mindenkor tanúsított érdeklődésükért. Az iskolaügyekről szóló beszámoló kapcsán Schäffer József, a mehalai népközségi elnöke hangoztatta a felekezeti iskolák nagy jelentőségét és elmondotta, hogy eddig mi történt a Mehalában létesítendő katolikus hitvallásos iskola alapítása ügyében. Kiemelte a magyar és német hívők közötti békes egyetértés szükségességét. Vörös György szintén az egymásraultaláság előnyeit hangsúlyozta ki és azt kérte, hogy

az iskola létesítésénél történjen gondoskodás róla, hogy magyar tagozat is alakuljon. Péter Imre imája és Szeif Péter alelnök zárszavai után a közgyűlés véget ért.

Az idei szezon leggrandiózsabb filmsikere!

A bucarestii Capitol-mozgó húsvéti szenzációja! A francia filmgyártás büszkesége, 100 legnagyobb sztárral

Sanghai dráma

Részletek az 1938-as japán bombázásról, G. W. Pabst rendezésében. Főszerepben: INKIJINOFF — LOUIS JOUVET
A legérdekesebb és legtökéletesebb keleti tárgyú filmek, amely az igazi valóságban tárja elénk Kínát, az ő titokzatos misztikumával

PREMIER csütörtökön a SCALABAN TARA KANOVA
Kedden, szerdán utóljára:

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KULFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kiutalásával.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Nincsen új a nap alatt

A múlt esztendőben európai és amerikai lapok megírták, hogy Tamás István fiatal magyar író, aki szenvedélyes dohányos, a cigarettagyártás terén szenzációs felfedezést tett. Sikerült ugyanis az egészségre ártalmas cigarettapapírt feleslegessé tenni, mert azt hátyavékonyra hánított a dohánylével helyettesíti. Tamás István találmányát megvásárolta egy amerikai cigarettagyár is. Newyorkban — mint tegnap megírtuk — most nyílt meg a dohányzás tökéletesítését célzó kiállítás, amelyen Tamás István találmányát is bemutatják.

Azonban itt is bevált a régi mondás, hogy semmi sem új a nap alatt. Marden Dion, a temesvári dohánygyár népszerű igazgatója levelet írt a Déli Hírlap szerkesztőségének és abban közli, hogy már 1927-ben, tehát tizenkét esztendő előtt, hosszabb kísérletezés után sikerült neki a papírnélküli és dohánylével burkolt cigarettát elkészíteni. Előterjesztést is tett a dohánygyövedék vezérigazgatójának ilyen cigaretták készítésére és forgalombahozatalára. A vezérigazgató azonban úgy találta, hogy az újfajta cigaretták előállítására drága és ezért a javaslatot mellőzte.

Marden Dion dohánygyári igazgató leveléhez egy doboz ist mellékelte az általa Iasi névre keresztelt és szumatrai dohánylével csavart cigarettával. A cigarettának papírból készült rendes szopókája van, amely négy centiméter hosszú. A szopóka folytatása a hat centiméter hosszú cigarettát, melyet hátszálvékony dohánylével takar. A cigaretták vastagsága egy centiméter.

Tamás István találmánya — kétségen kívül függetlenül Marden igazgató találmányától — néhány évvel fiatalabb keletű. Biztos azonban egy: mindkét feltalálót ez a cél vezette, hogy az emberi egészségre ártalmatlan, izletes cigarettát adjon a dohányosoknak.

— Román hajójárat Constanta—Newyork között. Constantából jelentik: A román tengerhajózási szolgálat Constanta és Newyork között közvetlen járatot szervez meg, amelyen a Transilvania nevű új motorshajó fogja a forgalmat lebonyolítani. A Transilvania május 15-én teszi meg az első utat Newyorkba és a vilákiállítás egész ideje alatt a turisták nagy tömegét fogja Newyorkba szállítani.

— Hatalmas tüz Baltiban. Baltiból jelentik: Az elmúlt éjszaka a Carol király uccában levő és a zsidó hitközség tulajdonát képező bérház kigyulladt. A tüz egy fászpincében keletkezett és csakhamar átterjedt a szomszédos házakra is. Rövid időn belül megérkeztek a tűzoltók és a városban állomásozó három ezred legénysége, de a viházy miatt a tüzet eloltni nem tudták, hanem csak arra szorították, hogy annak továbbterjedését megakadályozzák. A kár óriási.

— Egy hölgyvezető gázolt Brassóban. Brassóból jelentik: A rendőrség vizsgálatot indított egy dévai rendszámú autó által okozott baleset ügyében. Az autót Florescu kisasszony vezette és abban egy hölgy és egy tiszt ült. A nagy sebességgel haladó gépkocsi a Prundului-téren elütötte Grecu N. 45 éves menhelyi ápolót, aki koponyaalapi törést szenvedett. Halálukra szállították a kórházba. Az autó vezetőjét a rendőrségre vitték és megkezdtek kihallgatásokat. A közlekedési rendőrség intézkedést foganatosított azok ellen, akik óriási sebességgel vezetnek autójukat.

Április 25. napját a keresztény egyház Szent Márk evangélista emlékének szenteli. Márk evangélista Jézus feltámadása után tért meg és Szent Péter követője volt, akinek elbeszélései alapján megírta latin nyelven az evangéliumot a rómaiak számára. Szent Péter megbízásából kétszer járt Egyiptomban, ahol második útja alkalmával vértanuhalt meg. Erekléi 815-ben Velencébe kerültek. A velenceiek védszentjükként tisztelik és világhírű székesegyházukat róla nevezték el. Szent Márk napján tartja meg a katolikus egyház a buzaszentelőt, amikor körmenetek indulnak a határba és a papok megszentelik a zsendülő vetést.

1859. április 25-én született Cromwell Olivér az angol, skót és ir egyesült köztársaságok protektora. Min parlamenti képviselő az elégedetlenek élére állott és résztvett a polgárháborúban, amely a királyi sereg leverésével végződött. Az általa alakított parlamenti bizottság I. Károly angol királyt halálra ítélte és kivégeztette. Anglia köztársaság lett, amelyet mint protektor Cromwell vezetett. Halála után a törvényes uralkodó család visszatért, Anglia újabb királyság lett, Csomwell Olivér tetemét kiasták a sírból és bíróra szegték.

1744. április 25-én halt meg Celsius Anders svéd csillagász. Csillagászati téren számos felfedezést tett. Nevét a róla elnevezett hőmérő tette maradandóvá.

— Letartóztattak egy valutásból angol orvost Budapesten. Budapestről jelentik: Néhány nap előtt Budapesten őrizetbe vették Lord Hamptont, egy angol állampolgárt, aki egy év óta tartózkodik a magyar fővárosban és két kézzel szórta a pénzt az éjszakai lokálokban. Nemrég névtelen levél hívta fel a hatóságok figyelmét arra, hogy a lord rendszeresen foglalkozik Anglia felé irányuló nagyarányú valutásibólással. A kimenekített összegek felét magának tartja meg. Hamptont, aki nemrég lábooperáció ment keresztül, budai palotájában őrzik.

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a dr. Földes-féle Solvo-pirula Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— BARDOSSY LÁSZLÓ DR. BUCURESTII MAGYAR KÖVET KITÜNTETÉSE. A magyar kormányzó bárdosi Bárdossy László dr. bucarestii magyar követnek az első osztályú Magyar Érdemrendet adományozta. Bárdossy László dr. a magyar diplomáciai kar egyik legjelesebb tagja, aki a közelmúltban már külügyminiszternek volt kiszemelve. Bucurestii működése alatt a román—magyar baráti közeledés lelkes hívének bizonyult és ennek megerősítésén lankadatlanul fáradozik. A múlt esztendőben úgy a külföldi külügyminiszterek bucarestii látogatásai során, mint a kisantant laibachi tanácskozásával kapcsolatban Magyarország álláspontját képviselte. A kiváló diplomatá kiüntetésére örömet kelt azokban a körökben, ahol Románia és Magyarország közeledését a két állam életfeltételének tekintik.

— Kigyulladt egy petróleumvagon. Bucarestből jelentik: Tegnap reggel 6 óra 55 percor vonatösszeütközés történt a bucarestii déli pályaudvaron. Egy petróleumvagon, amely az állomásra futott be, összeütközött egy tolatóvagonnal, amely éppen kifelé haladt a pályaudvarról. Az összeütközés következtében a benzinnel telt első vagon meggyulladt és a tűz átcsapott még további hét benzines vagonra, amelyek leégtek. Szerencsére emberáldozata nem volt az összeütközésnek.

— HÁZSAMTÁBLAK ÁTVÉTELE. Az utóbbi esztendőben a város területén számos új ház épült, melyet eddig még nem láttak el házsamtáblával annak ellenére, hogy a tulajdonosok az árát már lefizették. A városi mérnökség most értesíti az érdekeltektől háztulajdonosokat, hogy a házsamtáblák elkészültek és azok a mérnöki hivatalban átvehetők.

— A TEMESVARI ORSZÁGÖRÖK SZENT GYÖRGY NAPI ÜNNEPSÉGE. A temesvári iskolák országór alakulatai Szent György napján nagy szabású ünnepséget rendeztek. Az összes iskolákban istentiszteletet tartottak, majd beiktatták az országóralakulatokat. Az ünnepségen az országörök fogadalmat tettek a zászlóra. Az ünnepség után az országörök díszmenetben elvonultak a zászló előtt.

— MAGYAR SZÍNÉSZET TEMESVÁRRA. A Thalia kolozsvári színtársulat prózai és énekes együttése a jövő hét elején Kádár Imre igazgató vezetésével Temesvárra érkezik és május 31-én megkezdj a városi színházban egy hónapra terjedő vendéglátásait.

— AZ INGATLAN NYILVANTARTÁS KÖNYVECSKEKET A RENDŐRKESZTYŐN KELL BEADNI. Tegnap kezdődött az ingatlan nyilvántartási könyvecskék benyújtásának megállapított harmincnapos határidő. A rendőrség ezúton is közli, hogy a háztulajdonosok állítsák ki ezeket a könyvecskéket, de a benyújtás várjanak még, azokat nem a kerületi rendőrségeknek fogja benyújtani, hanem a rendőrközségekben. A rendőrség erre vonatkozólag megállapítja és idejében közli a sorrendet is, amely szerint a benyújtás megtörténik. A háztulajdonosok az úccak szerint megállapított sorrendben jelentkeznek majd a rendőrségen, ahol külön hivatalban adják le a kiállított ingatlan nyilvántartási könyvecskéket.

— SÜLYOS CSAPÁS érte a nagyjészes Jeszenszky családot. Özv. Jeszenszky Béláné és ómoraviczai Heinrich Ilona leánya, Ilona, néhai gulácsi Gulácsy Dezso volt magyarországi ülési képviselő özvegye a budapesti Pajor szanatóriumban elhunyt. Gyászolják gyermekei, Jankó-Brezov Miklós és Gulácsy Magda, Gulácsy Margit, Ejszabet és Ilona, unokái, Jankó-Brezovai Miklós Pál, testvérei, Jeszenszky Béla, Ferenc és GeorGIN férjezett dr. Kovács Béláné, veje Jankó-Brezov Miklós, továbbá Jeszenszky Béláné sz. Lengyel Gabriella, özv. Horváth Mihályné sz. Gulácsy Margit sógornői, dr. Kovács Béla és Gulácsy István sógorai, valamint az ómoraviczai Heinrich és Szábel családok mellett nagykiterjedésű és előkelő rokorság. Az elhunyt földi maradványait Budapestől beregmegei Gulácsra szállították és ott fogják eltemetni a család sírjában néhány évvel ezelőtt elhunyt férje mellé. A kegyeletes akusznál gondolatban a temesváriak és bánásaiak is ott lesznek, a hárátk és tisztelők sokasága, akik mélyeséges részvételt osztanak özv. Jeszenszky Béláné a mélyesajutott anyja és családja fájdalmában.

— AZ ORIENT TURIST LLOYD NYILVANTARTÁS. Burdia Constantin szerkesztő, a Orient Turist Lloyd utazási iroda bérbeszélő és erdélyi szervező igazgatója a következő nyilatkozást közölte: Az utóbbi napokban az utazási irodáról, mely az állam állandó felügyelete alatt áll és működését a kormány 11743/938 szám alatt engedélyezte, különféle valótlan hírek terjedtek el. Egyes lapok azt írták, hogy kivándorlások körüli visszaélések történtek volna. Ezzel szemben tény az hogy az Orient Turist Lloyd az egyetlen utazási iroda, melynek kormányengedélye van az emigránsiakaró zsidók Palesztinába való szállítására. Ez a szállítás utlevél nélkül történik, de az iroda nem vállalhat kezeséget azért, hogy a kivándorlókat Palesztinába is fogadják. Ezt a beutazási engedélyt mindenkinek magának kell megszereznie. A szállítók az iroda ma is végzi, de a kivándorlók saját felelősségére.

— SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelenítették be: Kotormán Mária, Tornari Tiberiu, Varga János, Weiszberger Irén, Anna Ilona, Braun Aranka, Gertrud, Ritter Helmut István Béla.

— HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Klein Ottó Mária dr. harminnégy éves tanár, Negulescu Valentin Nicolae hat hónapos, Troiconi Floarea két éves, Siljineanu Mária három éves, Gudár János hetvenkét éves földműves, Szegedi József hetvenhárom éves cipész, Kotzian Péter negyvenéves éves cipész, Foszt Ilona hetvennyolc éves, Szabó Erzsébet huszonkilenc éves munkásnő, Fendt János hetven négy éves kereskedő.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGALATA

Keddén, április 25-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben az Unirii téren levő Weiszberg győgszertár.

Az II. kerületben a 3 August úton levő Löw győgszertár és a Petru Maior téren levő Meiszner győgszertár.

Az III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea győgszertár.

Az IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craeiuu győgszertár.

Az V. kerületben a Corvin győgszertár és Új-kisodán Panajoth Ernő győgszertára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

KEDD, ÁPRILIS 25.

APOLLÓ: Bucsu mindörökké (angol film)
CAPITOL: Siva isten bosszuja (angol film)
RIVOLI: Fru-Fru kisasszony (német film)
SCALA: Turkanova (francia film)

Ne siessünk, uraim!

★

Uj rekord a repülésben: az amerikai Brunch huszonhárom óra alatt repült San Franciscóból Newyorkba... Az eddigi rekord harminc óra volt... Tegyük ugy, mint a jó üzletember: mielőtt véleményt mondunk, vegyünk ceruzát a kezünkbe.

San Francisco távolsága Newyorktól 3180 mérföld, azaz 5116 kilométer. A gyorsaság tehát, amit a rekordjavító elért, óránként 138 mérföld, azaz 222 kilométer.

Ez semmi. A legujabb német rekord 700 kilométeren felül van. Igaz, hogy a német rekord csak egy kísérleti pályára vonatkozik, mely 3 kilométer hosszú, tehát ez lényegileg nem repülés volt, hanem pillanatnyi ugrás és hosszú távolságra a 700 kilométeres gyorsaság éppen úgy nem válik be, mint ahogyan nem lehet arról beszélni, hogy az itti kilóit puskagolyó hány perc alatt ér Londonba, — de lehet számítani arra, hogy a 70—80 utast szállító gépek öt éven belül négyszáz kilométer átlagos gyorsasággal át fogják repülni az óceánt.

Ennek azután igen messzemenő következményei lesznek, amelyeket ma már előre lehet látni.

Amerika keleti és nyugati partjai közt nem nagy a forgalom. A vasúttársaságok versenye nagyon erős, tehát a kényelem az expresszvonatokon igen nagy, — de az ut borzasztóan hosszú és unalmas; legalább három napig tart és az üzemeltetés magas, — szerintem a vontatás rossz, szerkezeti hibák miatt: kicsinyek a kerekek és nagyon alacsony a tengely. Ezt természetesen az amerikaiak is tudják, de náluk üzleti elv, hogy a régi rossz szerszámot csak akkor cserélik ki újjal, amikor a régit már nem lehet használni. A vasút drága közlekedési eszköz, százhusz dolláron alul nem tudja az utast az Atlanti óceán partjáról a Csendes óceán partjára szállítani. Egy-két év, és a repülés lényegesen olcsóbb lesz, mint a vasuti utazás.

Még nagyobb változás várható az Amerika és Európa közti forgalomban.

Ma ez az ut hajón legalább öt nap, — de repülőgépen nem fog tovább tartani, mint tizenhárom óráig.

Egy olyan hajón, melyen kétezer ember utazik, a hajónak hajózási és kiszolgáló személyzete legalább ezer főből áll. Tehát ezer embernek kell fizetést adni és három ezer embert kell öt napon át naponta ötöt órát etetni. De az ezerfőnyi személyzetet akort is kell fizetni, amikor a hajó a kikötőben vesztegel; mert minden ut befeljeze után mielőtt az utasok kiszálltak a hajóból, kezdődik a nagytakarítás és nagymosás és ez a munka az egész személyzet minden idejét és minden erejét lekötö.

Ezzel szemben az óceáni forgalomba beállítandó és hetvennégy utast szállító repülőgép tizenhárom óra alatt teszi meg az utat és az utasoknak csak egy ebédet és egy uzsonnát fog adni, — amihez elég egy szakács és két pincér, a gép vezetéséhez pedig elég három pilóta. A személyzet tehát hat főből áll. Míg az óceánjáró gőzösön a személyzet az utasok 50 százalékának felel meg, az az óceánrepülő személyzete az utasoknak csak 8 százalékára. Nyilvánvaló, hogy a repülőgépnek jelentősen olcsóbbnak kell lennie, mint a hajóutaknak; az olcsóság ma még csak nem mutatkozik, mert ma a legnagyobb gépek is csak tizenöt—husz utast szállítanak és ilyen kis létszám mellett az üzemeltetés majdnem ugyanannyi, mintha 74 utast vinnének.

A 74 utast azért vettem alapul, mert az amerikaiak ennél a típusnál tartanak a Csendes óceán feletti forgalomban. Azonban napnál világosabb, hogy a jövő aviatikáját a németek fogják megcsinálni, 100 vagy 200 utast szállító gépekkel.

Ez a szédületes haladás nem örvendetes dolog. A nyugati kultúra szomjúhozása nem ölte meg bennem a keleti lelket, mert a gyorsasági rekordért nem tudok lelkesedni. Mire jó az a nagy sietség?

Ne feledjük el, hogy a közlekedés meggyorsítása legelőször is az emberek szézezeit teszi tönkre. A vasutnak és a hajónak óriási személyzetre van szüksége, a repülőgépnek pedig alig néhány emberre. Mi lesz azzal a száz meg száz ezer emberrel, akinek a vasut és a hajó ma kenyeret ad?

Egyáltalán, mi értelme van annak, hogy bármiben is sietünk? Igaz, hogy ezzel időt takarítunk meg, — de valóban van erre szükségünk?

Az ember, az életet kivéve, semmi sem kap ingyen. — sőt már az ember világrajövetele is jelentékeny összegbe kerül, — csak ne maz újszülött viseli a költséget.

Mindenért fizetni kell! Ha nagyon sietek a nap folyamán három-négy helyre és autóbust, taxit igénybe veszek, hogy gondos előrelátással megmentsék a magam számára másfél munkórát, — több mint valószínű, hogy ezzel ostobaságot követek el; mert az ily erőszakosan megmentett másfél munkóra már valószínűleg olyan túlterhelése az erőmnek, hogy vesztésem semmi arányban sincs annak a másfél órának keresetével.

„A magyar közvélemény már ismeri ezt a két szót: erdélyi irodalom“

Budapestről jelentik: — Mint maga az élet: olyan természetes, hogy vallom és hirdetem s mindig hirdetni fogom: az országhatárok felett van egy lelki és szellemi egység, egy erkölcsi közösség, amely a világon szétszórta élő magyarokat egybekapcsolja.

Igy mondta ezt nekem Tamási Áron, aki fenn van Pesten. Nehezen hagyta ott — még rövid időre is — Erdélyt. De nem tehetett másképpen: Tündöklő Jeromos című darabját próbálják a Nemzeti Színházban, ahol bemutatásra kerül s neki is itt kell lennie. Hogy azonban lekézen most is, mindig odahaza van, senki ne vegye zokon Tamási Árontól. Ő ma már túl az irodalomtól, túl mindenenn anyira egynek érzi magát Erdéllyel, hogy minden gondolata Erdélyből fakad s oda száll ismét vissza.

Nem hősködés ez Tamásinál: csak következmény. Következménye annak az életnek, amit Tamási eddig leélt. Falusi székely család sarja, amelynek a székely középsztyályhoz semmi köze sincs. Benne mélyen gyökerező valami, — s ez kifejezésre is jut minden írásában — hogy a székely nép a székely nemzet gyökerező gerince. Falusi gyermek volt, s ezt különösképpen mindig érezte. Ez az érzés annyira kiszélesedett benne, hogy Tamási csak a falut tartja a székely nép erejének. Ezt az erős öntudatot az irodalomba is átvitte. Vallja: „Határozottan és véglegesen érzem, hogy ebben még most egyedül állok, mert őseimben, gyermekkoromban, születésemben és világnézetemben az erdélyi írók között egyedül vagyok falu szülőtte.“ Gyermekkora is olyan, mint minden falusi székely gyermeké: korán kellett megtanulnia azt, hogy a maga lábán álljon meg, a maga szemével lásson meg mindent és a maga fejével gondolkodjék. Ez az életmód egyaránt siettette az értelem önállóságát és a felelősségvállalást.

Nem csoda, ha író, akinek ilyen gyermekkorra volt, ebből táplálkozik egész életén keresztül.

Nem csoda, ha Tamási is így beszél: „Vágyom vissza a falumba. Ugy érzem, hogy én vagyok családomnak gondviselője. Olyan ösztön ez, amit századokon kialakított a sors, hogy úgy élhet meg egy család, egy nemzet, ha egymás baját és örömét magaraveszi. Aki sorsában és vérségiileg hozzátartozik egy néphez, nem érzi magát jól, csak otthon. Minden írásomban, előbb ösztönszerűleg, később tudatosan erőssé vált bennem: egy helyen meg kell állni, meg kell kapaszkodni és nem lehet lelki gondoskodással be-

borítani az egész világot. Egy helyen kell le-menni a mélységbe, s innen a magasságba. Bár olyan az ember, mint a madár: mikor eljön ősz-szel az ideje, nyugtalankodni kezd, ott hagyja fészket, hogy elmenjen szépen Afrikába. Ugy volna jó, hogy az ember is utána menjen. Dehát a madárnak szárnya van és szabadsága, az embernek pedig egyetlen szülőföldje és — sok kötelessége.“

Ezt a szinte szent és végzettszerű kötelességet csak azok érzik igazán, akik rajongásig szeretik azt a külön életet, amely Erdélyben egészen más, mint bárhol a világon. Csak azok tudják igazán, hogy van külön erdélyi szellem, akik lenn életek és bárhová is vetette őket a sors, elfeledni sohasem tudták.

— A sok apró szellem és csoport-szellem mai hangzavarában — mondja — ki gondol arra, hogy szellem csak egy van: emberi szellem? Nagyon kevesen. Lelki és fizikai alkat, éghajlat és történelem, s főleg a nyelv idézik elő, hogy ez az emberi szellem egyéni módon nyilvánkozik meg. Amikor ez kollektív módon történik: nemzeti szellemről beszélünk. A magyar szellem Európa legjellegzetesebb szelleme. Szerencse és átok is van ebben. En inkább a szerencsét érzem, mert valami jóban és építő erőben másoktól elütini: nemzetileg és egyéniileg is felemelő lehet. Akik ezt az érzést magukban hordozták, az adottságból azok teremtettek magyar szellemet. Akik pedig érezték inkább, mindig nyesték és más nemzetek szelleméhez hasonlították. Főleg a némethez.

— Természetes, hogy egy nemzet szelleme a maga életén belül is színes: népcsoportok, táj és mindennapi egymásraltás szerint. Ki tagadhatná, hogy valaha a kunok és a bessenyők szellemileg is más szintűek voltak, mint a magyarság többi részei? A székelyek most is más szintűek szellemileg.

— Erdély földrajzilag eléggé zárt terület. Történelmi sorsában is sokszor egyedülálló volt. Kós Károly Szent István-regénye nagyszerűen érezteti, hogy már abban az időben Erdély egyöntetűen vad önéfűjéssel állt az Országépítő király elé. Egyet és egészet jelentett ez a szó: Erdély. Változott sokat felszínén az a föld ezer éven keresztül, de ma is fogadalmat takar, szellemileg is Erdély. Formájában klasszikus ízü, tartalmában hagyományörző, minőségében igényes.

— Számomra ez és ilyen értelmű az erdélyi szellem.

Az erdélyi irodalom

— Kifejezője-e az erdélyi irodalom ennek az erdélyi szellemnek? — kérдем.

— Volt idő, — felelt Tamási — amikor szociális forrongásokon keresztül nyilatkozott meg az erdélyi szellem; volt idő, amikor arisztokráciáján keresztül.

— Ma már irodalomban tudósít erről. Határozottan állhatjuk, hogy a magyar közvélemény már ismeri ezt a két szót: erdélyi irodalom. Forrása és születésének körülményei a nagyközön-ség előtt homályosak. Se nem egyszerre, se nem csodából született. Éltek a multban is igen kiváló erdélyi írók, s még kiválóbb emlékirók. Nekem is, ha van elődöm a magyar irodalomban, főleg kedély és látásom tekintetében, az egyedül Mikes Kelemen lehet. Ugy írt, ahogy ma beszél a székely nép. Akkor az erdélyi arisztokrácia beszélte ezt a nyelvet.

— Mi jellemzi az erdélyi irodalmat? Mindenekelőtt: a modern népiség, a hagyomány ereje és új értelmiség alakítása. A modern népiség forrása nálunk a Székelyföld. Ennek a népnek érzékeny idegrendszere, gazdag kedélyállapota és látásmodja a legénységesebb szellemet hordozza az egész magyar nyelvterületen. A hagyomány ereje a sok történelmi írásomban nyilatkozik meg. Népiségben és hagyományban Erdély magából merít. Az új értelmiség kialakítását főleg a költők szolgálták, s most az ifjú értelmiség szolgálja, mely a vezetőrétegnek a néppel

kapcsolatos szerepét, erkölcsi szabályait és létezésének törvényeit tisztázta.

— Mi tartotta állandó mozgásban az erdélyi irodalmat és mi gondoskodott ennek az irodalomnak elszélesítésén? — kérдем.

— Főleg az Erdélyi Helikon és a Szépművés Céh. Ennek a kettőnek ma már történelmi szerepe van az erdélyi irodalom kialakítása és fenn-tartása körül. A Helikon Erdély írónak szabad munkaközössége, középpontjában báró Kemény Jánosval, akinek meleg emberi egyénisége tizenöt éve összetartó erőt jelent. A Céh eddig 120 kötet könyvet adott ki. Mind eredeti erdélyi könyveket, közöttük olyanokat is, amelyek már közkinésévé váltak a magyar olvasóközön-ségnek. Megállapítható, hogy most Erdélyben az irodalom és a közszellem találkozásának vagyunk tanui. Ennek a közszellemnek művelője főleg az ifjú értelmiség, mely falukutató, tudományos és társadalmi módszerekkel igyekszik köztudattá tenni azt a szellemet, melyet eddig az irodalom hirdetett. Rendkívül egészséges folyamat ez. Egyrészt ennek a módszernek eszközei alkalmasabbak s főleg gyorsabban hatók, mint az irodalomé. Másrészt ez a fejlődés kiküszöböli az irodalomból a dilettantizmust és a plakátszerűséget.

A további fejlődés abban az építő összhangban rejlik, melyben az erdélyi szellemet irodalmi és nemzetpolitikai vonalon viseljük.

A tisztességes, munkás emberek idegzete egyre romlik, energiái fogynak: szervezetük kopik és ennek főként az a nagy sietség az oka, amelynek pillanatnyi előnyei nem érnek fel azokkal a marandó károkkal, amelyeket okoznak. A mai nemze-

déknek igen komoly betegsége az élettempónak az a meggyorsulása, amelyből soha nincsen annyi haszon, mint amennyibe kerül. Csodálom, hogy ezt a tévelt még fedezték fel az életbiztosító intézetek és nem illesztették bele üzleti politikájukba.

KÖZGAZDASÁG

Minden ellenkező hirdás ellenére

A részvénytársaságok április végéig szintén kötelesek adóvallomást benyújtani a pénzügyigazgatóságon

Az adótörvénnyel kapcsolatban megirtuk, hogy a részvénytársaságoknak április hó végéig szintén be kell nyújtaniuk adóvallomásukat. Ezzel kapcsolatban olyan közlés is megjelent, hogy a részvénytársaságoknak csupán az osztalék után kell vallomást tenniük. Az új adótörvénynek az a rendelkezése, amely az 1938—39. évi adóknak az 1939—40. évre való átvitelét rendeli el, a részvénytársaságokra vonatkozólag a következőket mondja:

— A részvénytársaságokra vonatkozólag, a mi az adóknak a jövő évre való átvitelét illeti, ugyanazok a rendelkezések a mérvadók, amelyek az elemi, kereskedelmi vagy ipari adót, az 1938—39. évi kivétel összegét husz százalékkal növeli anélkül, hogy az 1939—40. évre vonatkozólag benyújtott adóvallomásokat elbírálnák.

Ezzel kapcsolatban utalunk a törvény azon rendelkezésére, amely szerint a kereskedőknek,

iparosoknak, egyéni cégeknek január 31-ig kellett az adóvallomást benyújtani. A január hó végén esedékes volt kategóriák természetesen régen megfeleltek az adótörvény ezen előírásainak. A részvénytársaságok pedig az adó átvitelére, illetve előírására vonatkozólag az április hó elején megjelent törvény szerint ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint az egyéni cégek, de az adótörvény általános intézkedése szerint ezek csak április hó végéig kötelesek az adóvallomást beadni. A kétegy nyilván onnan származott, hogy az adót ugyanis előírják husz százalékkal növelve, ennél fogva az a feltevés terjedt el, hogy a részvénytársaságoknak adóvallomást nem kell beadni. Erre azonban világosan válaszol a fent idézett végrehajtási utasítás, amely azt mondja, hogy az adót át kell vinni anélkül, hogy az 1939—40. évre benyújtott adóvallomásokat elbírálnák. A vallomásokat tehát be kell nyújtani.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület közleménye

A lovak ápolása és gondozása

A gazda vagyonának lényeges részét az állatállomány képezi és ezek között első helyen az igaerőt szolgáltató lovak. Különösen áll ez a kisebb gazdaságokra, ahol a földmunkákatotat kevéssé lehet a drága gépi erővel helyettesíteni. Ezt a kisgazda legfeljebb szövetkezeti alapon teheti meg, de még akkor sem nélkülözheti az állati igaerőt.

Magyar gazdaközösségünk általában lovat használ a gazdasági munkálatok ellátására. A lo gyorsabb mozgása és munkája jobban megfelel a magyar vérmérsékletnek, mint a lassabb ökö, de az alföldi viszonyok, nagy távolságok, fuvarozások szüksége szintén a ló használatát teszik indokolttá.

Természetes tehát, hogy így a gazda egyik legfontosabb feladata, hogy a loállományát megfelelően tartsa, gondozza és ápolja, mert csak így tudja ezt a nagy vagyonrészket fenntartani és csak így kívánhatja állataitól, hogy teljes munkaképességüket kifejtessék.

Ha a lovak ápolásáról és gondozásáról akarunk beszélni, akkor elsősorban azok jó elhelyezéséről, egészségéről és megfelelő istállóiról kell szólnunk. Ennek világosnak, szellőztethetőnek, száraznak és eléggé tágasnak kell lennie. Igen fontos az állás padozta, mert annak nem szabad túlságosan keménynek, sem pedig sárosnak lennie, a pata egészségi szempontjából. Erre a célra legalkalmasabb az egymás mellé állított téglák. Használható a keményfa palló, ennek azonban az a hátránya, hogy nem eléggé szilárd, kevésbé tisztán tartható és a dobogástól lármas. Semmiesetre sem ajánlható a terméskőből készült, kemény és hepe-hupás állás. Bármiből legyen is az állás, nagyon kell vigyázni, hogy kellő esése legyen és ezáltal a trágyalé az istállóból mihamarabb kifolyhasson.

A tulajdonképpeni ápolás a mindennap teljesítő gondos lótakarítással kezdődik, mert ne feledjük el a régi mondást, hogy „Jó takarítás, fél abrak”. A megizzadtan istállóba kerülő lovakat, szalmacsutakkal alaposan szárazra kell dörzsölni. A tulajdonképpeni takarítást reggel is csutakolással kell kezdeni. Ezt követi a kefézés.

A vakaró használata a lótesttiszta, főképpen a keféből a porna eltávolítására való és legfeljebb az összeragadt szőröcsmök fellazítására használható, de semmi esetben a ló bőrének kaparására, mert ezzel felsértjük azt, különösen a csontos részekben, lábakon. Eppen ezért csakis tompa vakarót használjunk.

Nem szabad elfeledkezni a sörény és farkok ápolásáról, amely fűszálakkal, meleg vízzel, szappannal való mosással történik. A ledörgölt farkok többnyire rossz ápolásnak, tetevességnek a jele. Igás lovak sörényét, farkát nyírni nem taná-

csos, sőt még a csüdnyírás sem ajánlható, mert a szőrtet a természet védelem céljából növesztette. Ezt is mosással, csutakolással tartjuk tisztán.

Elsőrendű fontossággal bír a pataápolás. A patát naponta kell tisztítani, trágyától, sártól kikaparni, gyakran mosni és időnként nem avasodó zsírral, vazelinnal kenni. Nagyon fontos, hogy mindig jó és szakértő kováccsal patkolassuk a kemény úton járó lovakat, ha pedig a lovak nem járnak kőves úton, akkor is gondoskodnunk kell arról, hogy a pata rendszeres tisztítva és faragva legyen, nehogy az túl hosszúra nőjjön és berepedjen.

Az ápoláshoz és gondozáshoz hozzátartozik a lovak helyes takarmányozása. Az etetési időket lehetőleg pontosan be kell tartani. Azt tudjuk, hogy a pihenő állapot kevesebb takarmánnyal éri be, mint a munkát végző. Az előbbinek a fenntartó takarmányt adjuk, amit a végzett munka nagyságához szabott takarmánypótlékkal, a termelőtakarmánnyal, abrakkal egészítünk ki. Télen a takarmányozás lehetőleg olcsó legyen, miután a munkateljesítmény is csekély. Ekkor használhatjuk a tavaszi kalászosok, nem penészes szalmáját. Nagyobb munkateljesítmény esetén szükséges megfelelő széna és 2—5 kgr. abrak lovakint. A lovak legjobb éretakarmánya a zab, azonban, tekintve, hogy ez a legdrágább, a zab-adag egyrészt pótolhatjuk tengeri darával, különösen, ha nem futó, hanem lassu iga-munkát végző lovakról van szó. A kukorica ugyanis erősebben izzaszt. Buza, rozs, kevésbé alkalmas, mert kolikát idéz elő. Meg kell jegyezni, hogy a jó csikóneveléshez a zab nélkülözhetetlen.

Nagy figyelmet érdemel a lovak tavaszi és nyári zöldtakarmányozása, mert ezáltal a tartást olcsóbbá tehetjük. Ennek a minél korábbi elkezdésére a legalkalmasabb a zöld rozs és rozsos-borsó, valamint egész nyáron át a zöld luzerna, amely oly tápdus takarmány, hogy az abrakot is pótolja. Tanácsos azonban a zöldtakarmányozásnál, hogy az etetésnél a zöld közé kevés száraz takarmányt (szalma, széna) keverjük, mert ez a lovak emésztését és bélműködését előnyösen befolyásolja.

Az itatásnál szabályt tekintünk, hogy a lovakat gyakran itassuk, de sohasem hagyjuk a gyomelmen kívül, hogy felhevült, izzadt lovakat ne itassunk. Legelőszerebb kifogás után kevés száraz takarmányt adni, azután itatni és az abrakot itatás után adni. A lovak kényesek, tehát ügyeljünk, hogy a takarmány penész és rothadásmentes, a víz pedig egészséges és friss legyen.

Igen fontos, hogy a gazda nagy gondot fordítson a szerszámozatra is, így főképpen arra, hogy azok teljesen a lovakra legyenek szabva, nehogy töréseket, sebeket okozzanak. Ugy szintén arra is, hogy ezeket állandó gondozással és megfelelő zsírozással, puhán és jókarban tart-

suk. Ezek volnának röviden a loápolás és gondozás terén azok a főbb szempontok és teendők, amelyeket gazdatársainknak ajánlunk, megfigyelésre és követésre ajánljuk.

A hadseregpenztár kimutatása

A hadseregpenztár tiszt tagjai részére a biztosítási összeg megnagyobbítása érdekében önkéntes adományokkal növelték az alaptőkét. Alábbi kimutatásunkban az adományokból befolyt összegeket ismertettük:

Rangok:	Pénztári biztosítási kvóta:	A 30%-os levonásból össze- gyűlt tőke:	Összesen
1. Altiszt	94.000	40.000	134.000
2. Kapitány	244.000	110.000	354.000
3. Rang nélküli őrnagy	277.000	120.000	397.000
4. Őrnagy	294.000	122.000	416.000
5. Rang nélküli alezredes	357.000	140.000	497.000
6. Alezredes	398.000	157.000	555.000
7. Rang nélküli ezredes	443.000	179.000	622.000
8. Ezredes	479.000	200.000	679.000
9. Rang nélküli dand. táb.	585.000	220.000	805.000
10. Dandártáb.	668.000	234.000	902.000
11. Rang nélküli div. táb.	735.000	256.000	991.000
12. Div. táb.	778.000	285.000	1.063.000
13. Hadtestp.	882.000	319.000	1.201.000

A németországi árak egyharmadát váltják be a romániai szójababot

Eddig a mai beváltási ár felét fizették

A Consum jelentése szerint a „Frankfurter Zeitung” egyik legutóbbi híradása, amely szerint: „Az Ostmark szójababtermelésének fokozása érdekében Bécsben megalakult a Sojaring. A Sojaring a szójababért speciális árakat fizet a termelőknek és pedig 100 kg.-ként, az termelő állomás 46 márkát, abban az esetben, ha a termelő a Sojaringgel termelési szerződést köt. Egyelőre Ostmarkban hateraz hektárt akarnak 1939-ben szójával megművelni.”

Eszert tehát a bécsi Sojaring az osztrák termelőknek 100 kg.-ként 46 márkát fizet, ami vagononként 186.300 leies árnak felel meg.

Érdekes, hogy ezt az árat a termelőknek a Sojaring „a szójababtermelés fokozása” érdekében fizeti, holott a Soia S. A., amidőn bevezette a szójababtermelést Románia területén, csak 30.000 leit fizetett vagononként a termelőknek, amit csak most emelt fel 60.000 leire.

A németországi átvételi árak tehát 46 márkánál magasabbak, ha a Sojaring a termelőnek ilyen árat fizet az termelő állomás.

Ilyen körülmények között felesleges minden további kommentár a Soia S. A. romániai árpolitikájához, mert az aligha vitatható, hogy a fuvardíj és egyéb költségekkel a Romániában fizetett 60.000 leies átvételi ár mindig csak egyharmada az Ostmarkban fizetett 4.600 márkás (186.300 leies) vagononkénti árak.

A részvénytársasági főkönyvek bélyegilletéke

A bélyegítővény 19. szakaszának 4. pontja szerint április elsejétől kötelező a részvénytársaságok és a bankügyletekkel foglalkozó egyéb cégek számára a főkönyv vezetése. Azt az új kereskedelmi kódex is kötelezővé teszi és így annak rendelkezése máris életbelép, míg maga a kódex csak jan. 1-én. A főkönyvbe nem lehet bevezetni illetékezés nélkül. Kérdés, hogy olyan üzleti könyvek, amelyek csak a bevők, vagy csak a hittelezők számláit tartalmazza (folyószámlakönyv), de egyébként zárolásukat nem, illeték alá esnek-e? Erre nézve az Argus azt írja, hogy csak ezek a könyvek nem esnek illeték alá, de a főkönyv lapjai az ilyen könyv létezésével nem csökkenthetők, amiből az következtethető, hogy a folyószámlalapok után is le kell róni a bélyegilletéket.

Az ugynevezett „mechanizált” könyvvezetés mellett nem kell főkönyvet vezetni, hanem a kartotéklapok után kell a bélyeglet leróni. A hol fűzött főkönyv és kartoték van, mindkettő után jár a bélyeg. Azon amerikai könyvelési rendszerrel, ahol a napló és főkönyv egyesítve van, nem kell külön főkönyv, de két könyv után kell a lapok szerinti illetéket leróni.

— A 0.30%-OS PROPORCIONALIS ILLETÉK BEFIZETÉSÉNEK ELHALASZTÁSA. Az érdekeltségnek tudvalevőleg április 25-ig kellett volna a hat hónap alatt ki nem fizetett árúkövetelésekből származó számlaegyenlegek után járó 0.30%-os proporcionális illetéket a kincstárnak befizetni. Amint a Bánsági Gyárosok Szövetségétől értesülünk, a pénzügyminisztérium az UGIÉ közbenjárására a határidőt május 15-ig meghosszabbította.

Szövetségbe tömörülnek a helytartóság területén működő kereskedelmi testületek

A temesvári Kereskedők Egyesülete látogatott választmányi ülést tartott, amelyen beható eszmecsere tárgyát képezték a kereskedelmet érintő aktuális kérdések, kapcsolatban az utóbbi időben hozott törvényes rendelkezésekkel. Besa Cornel gyárigazgató, az egyesület új elnöke nyitotta meg az ülést és szívélyesen üdvözölte a megjelent választmányi tagokat, egyben támogatásukat kérte működéséhez.

A választmány megalakulásának kimondása után Forgács Mátyás indítványára az új igazgatóságot a következő tagokból választották meg: Baruch Izidor, Carabas Romulus, Cinghita Cornel, Danciu Francisc, Koch József, Henz I. József, Ghita Ioan, Groszmann Antal, Ionescu Aurel, Ionescu Zaharia, Kabos Armin, Krayer Elemér, Lukács Iván, Puia Romulus, Reiter Károly, Roxin-Bibescu Iosif, Schön Ede, Schultz Arnold, Teodorescu Ion és Weisz Richárd. Pénztáros lett Teodorescu Ion, ellenőr pedig Ghita Ion.

Besa Cornel elnök ezután jelentést tett a temesi királyi helytartóság kereskedelmi testületeinek szervezését alátámasztó kiépítéséről és egyben bejelentette, hogy

az aradi kereskedelmi testülettel, valamint más vidéki testületekkel tárgyalások folynak,

amelyeknek eredményeképpen a helytartóság területén működő kereskedelmi testületek kibővített szövetsége május hetedikén tartja meg alakuló közgyűlést.

Engel-Endre Károly főtitkár beszámolt az egyesületnek az elmúlt hónapban folytatott körültekintő működéséről és rámutatott arra, hogy ezen munkásságnak legnagyobb része

a kereskedelmi és iparkamara hathatós támogatása mellett ment végbe.

A főtitkári jelentés során Koch József kiemelte Fratila Ion kereskedelmi és iparkamarai főtitkár értékes segítségét és különösen gyors eljárását a textilárak forgalmi adó-különböztetének megállapítása tárgyában. Indítványára egyhangú felismeréssel jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Fratila főtitkárnak készséges támogatásáért.

Foglalkozott ezután a választmány az új pénzügyi törvényekkel, az egyenes adók felemelésének kérdésével és elhatározta, hogy különösen

a városi illetékek tekintetében könnyítéseket fog kérmezni.

A közvetett adók módosításáról szóló törvények megbeszélése közben élénk eszmecsere folyt le a forgalmi- és fényüzési adótörvény azon rendelkezései felett, amelyek szerint a kiskereskedők is kötelesek raktárkönyvet vezetni azokról az árukról, amelyeket a forgalmi- és fényüzési adót fizető gyárosoktól és iparosoktól szereznek be. Több felszólalás után igyekezett bizonyítani, hogy

ez az intézkedés a detailkereskedeleme nézve kivihetetlen.

Fejér Ernő igazgató azt javasolta, hogy amennyiben a pénzügyminiszterium feltétlenül ragaszkodik a kiskereskedőknél bevezetendő raktárkönyv felfektetéséhez, úgy legyen elégséges, hogy ebben a könyvben csak a bevásárlásokat tartásuk nyilván, viszont az eladásokat nem, mivel az ellenőrzés céljából teljesen elegendő a beszállított mennyiségek számontartása.

A gázlárak beszerzése tárgyában a választmány ugyanarra az álláspontra helyezkedett, mint a gyáripárosok szövetsége és ennek értelmében illetékes helyen kérelmezni fogja, hogy

a gázlárak ellenértéke az alkalmazottaktól és munkásoktól egy összegben szedessék be, de csak a beszedett összegeket legyen köteles a munkaadó a betegsegélyező pénztárnak beszolgáltatni, nem pedig a gázlárak teljes összegét előlegezni.

Foglalkozott a választmány az új postatörvényvel is és a postai vezérgazdaságtól kérelmezni fogja, hogy a régi keletű

borítékok és levelezőlapok, amelyeken célfelírás és közelebbi megjelölések szerepelnek, ez év végéig még felhasználhatók legyenek

és csak azután alkalmazza a posta a borítékok szövegénél a reklámtarifára vonatkozó előírásokat.

A választmány végül elhatározta, hogy az üzleti zárórát szabályozó egyeztető bizottságba a következő tagokat hozza javaslatba: Surlas Toma, Ramascanu Marcu, Koch József és Jaeger József.

Több más időszaki kérdés megtárgyalása után az ülést véget ért.

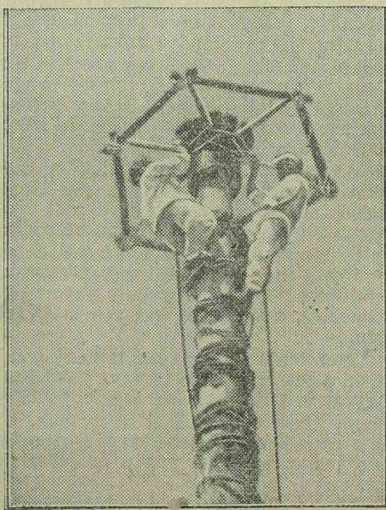
Körrendelet tisztázza a „fizikai munkás fogalmát” a személyzeti adó szempontjából

A pénzügyminiszterium ez év március 13-án kelt 571065 számú körrendelete értelmében a megadóztatandó tiszta jövedelmet olyképen állapítja meg, hogy a bruttó jövedelemből levonják az egyenesadó törvény 46. szakaszában előírt hozzájárulásokon kívül a következő összegeket, amelyek a törvény a fizetés megszerzéséhez szükséges költségeknek jelenti ki: a) havi 1000 lei, b) havonta kapott fizetés után 20 nap, heti fizetés után 5 nap és naponta történő fizetés után 8 óra.

A pénzügyminiszterium említett körrendelete megemlíti, hogy a múltban számos esetben az alárendelt pénzügyi hatóságok tévesen értelmezték a kétkézi munkás fogalmát, amely a személyzeti adók megállapításánál különböző fontossággal bír. Kétkézi munkásnak tekintendő az, aki periódikus, szabályos időközökben kifizetett jövedelemmel bír. A jövedelemnek állandó jellegű szerződésből kell erednie és annak megállapítása biztosnak kell lennie. Nem tekinthető kétkézi munkásnak, akinek nehezen meghatározható, nem állandó jellegű befizetése van, munkaszerződése pedig csak átmeneti érvénnyel bír. A kétkézi fogalom meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a munka elsősorban és túlnyomóan fizikai irányú legyen. A pénzügyi törvény biztosítja a kétkézi munkások számára nyújtott adókedvezményeket azok számára, akiknek munkája, annak természete, vagy a szolgáltatban előforduló körülmények folytán szűkebb szellemi jellegű.

A körrendelethez mellékelt táblázat világosan felsorolja foglalkozások szerint is, hogy kiket lehet kétkézi (fizikai) munkásnak tekinteni és ezzel az ilyen munkások számára nyújtott enyhébb adó összegeket kivetni. A felsorolás kilencven foglalkozást ölel fel. Ezek: Lámpaerőszelők, segédszakács, segédgépész, gépkocsivezető, segéd (mitfahrer), szolga, fegyverműves, aszfaltburkoló munkás, vasúzletben szolgáló kifutófiú, betonmunkás, fürdőszolga, ökörpásztor, pékmunkás, kaotafakészítő munkás,

vasalónő, téglavető, szénrakodó (hajókon), pásztor, cukrászmunkás, kőfaragó, szijgyártó, kenderfésülő, kutasó, vasmunkás, kötélgyártó, hajófitő, kertész, hordár, fehérvarrónő, borbély és szabómunkás, eszmadia munkás, könyvkötő munkás, hajógépész, mozaik-készítő munkás, nem képzett munkás, nikkelező, szegecselő, parketta készítő, kővő, ökörpásztor, vadászgyletek szolgálatában álló őr, patkó készítő, cipőfelőrész készítő, napszámos, szerszám készítő, ipari és mezőgazdasági cseléd, zsinag készítő, szita készítő kályhás, mosónő, zsindelevető, köszörűs, pénzöntő, kocsis.

„Embermadár” Mexikóban
Az UFA hasonló című kultúrfilmjéből

— Jugoszlávia áttér a szintetikus benzin készítésére. Jugoszláviában egy milliárd dinár költséggel rendeznek be lignitműveket a szintetikus benzin előállítására. Az üzem működésbe hozatala után Jugoszlávia abban a helyzetben lesz, hogy benzinszükségletének egyharmadát belsőforrásból fedezze, de ez a mennyiség idővel növelhető.

— Amikor a repezsákokból cukor folyik. A brailai törvényszék nagyméretű vámcseles ügyét kezdte tárgyalni. Dumitru Gheorghopol craiovai kereskedő Bulgáriában 25 vagon cukrot vásárolt. A cukorszállító hajót a Duna-delkta egyik Brailához közel fekvő mocsarába vitte, hogy elrejtőzzenek a vámhatóságok elől. Ezután a környéken fuvarosokat fogadtak, akiknek azt minddották, hogy repecét kell szállítaniok. A zsákokban rakott cukrot a fuvarosokkal beszállították Gheorghopol raktárába. Tekintve, hogy a cukornak rendkívül magas a fogyasztási adója, a 25 vagonos cukorcsomópénz sokmillió jóvedelem megkezesített. Az utolsó szállítmánynál a rossz zsákból kifolyt egy kevés kristálycukor és a fuvaros, aki észrevette, hogy nem repecét, hanem cukrot szállít, bejelentette az esetet a hatóságoknak. Az ügy most került bíróság elé.

— Nem bírságható meg a kiskereskedők könyveinek hiánya miatt. A bélyegtörvény a kereskedők könyveinek illetékét laponként három leiben határozta meg és a kincstár képviselői kihágási jegyzőkönyvet vettek fel azon kiskereskedőknél is, akik az erdélyi kereskedelmi törvény 5. szakasza szerint mentesek a könyvek vezetése alól. Ezeket a kihágási jegyzőkönyveket a bíróságok rendre megsemmisítették azon indokolással, hogy ahol a bélyegtörvény kereskedelmi könyveket említ, úgy az alatt azokat érti, amelyeknek vezetésére a kereskedő más törvény alapján kötelezve van. A brassói ítélőtábla ezzel a joggyakorlattal ellentétben kimondotta azt, hogy a bélyegtörvény megváltoztatta a kereskedelmi törvényt. A brassói tábla ítélete folytán a semmitőszék egyesített tanácsban foglalkozott az ügygel és kimondta, hogy a kiskereskedők könyvvezetés hiánya miatt nem bírsághatók meg.

— Érdekes döntés házközvetítési jutalék címén. A bucarestii ítélőtábla egy 700 ezer leies közvetítői jutalékkal foglalkozott. Stoicescu tanár megbízást adott egy házúgnöknek, hogy ingatlan eladását után 5 százalék jutalékot fizet. Az ügynök közvetítette az ingatlanok a Distributia részére történt eladását, de az eladó a jutalékok azzal tagadta meg, hogy az ingatlan olcsóbban adta el és csak másfélszörös az ügynök közvetítése után. Az ítélőtábla kimondta, hogy ezek a körülmények nem döntőek és a jutalékot meg kell fizetni.

— Szóbeli szerződés után nem jár 1.4 százalékos illeték. A bucarestii Tubcapse céget megbírságtolták, mert fogkrém tubusokat adott el, anélkül, hogy az 1.4 százalékos adásvételi illetéket megfizette volna. A beadott fellebbezésnek az iflói törvényszék azzal adott helyt, hogy a szóbeli szerződések után a kereskedelmi forgalomban nem kell vételi illetéket fizetni.

— Hogyan hozták összhangba a repülőbélyegtörvényt az új bélyegtörvényvel. Az április 1-én életbelépett új bélyegtörvény és az aviatikai alapról szóló törvény között bizonyos eltérések mutatkoznak. A törvény intézkedéseinek összhangba hozatala rövidesen megtörténik. A bélyegtörvény szerint, azok a kiskereskedők és kisiparosok, akiknek adóalapja 50 ezer lei, vagy ennél kisebb, mentesek a kötelező könyvvezetés alól. Viszont az aviatikai alap törvény a kötelező könyvvezetés alól nem mentesíti ezeket a kereskedőket és iparosokat. A most készülő rendelkezések az aviatikai alap törvényt ennek megfelelően módosítani fogják május 1-ig, addig is az aviatikai alap pénztárának közegei ilyen címen kihágási jegyzőkönyvet nem vesznek fel. Az új bélyegtörvény szerint a számlák bélyegilletéke 4 ezrelék, viszont az aviatikai alap bélyegilletéke csak 3 ezrelék. A közeljövőben az aviatikai alap illetékét is 4 ezrelékre fogják emelni. Módosítani fogják az aviatikai alap törvényt azt az intézkedését is, amely a magánfelek részére kötelező számla kibocsátási értékét 3000 leiben állapítja meg.

— HOGYAN ÁLL A DOLLAR LEÉRTÉKE? Washingtoni jelentés alapján közöljük, hogy az USA a dollár leértékelését végre hajtja. Ma az Argus szintén amerikai hírforrásról való hivatkozással a következőket közli: „Az elrenzék javasolta, vonják meg az amerikai elnöknek azt a jogát, hogy a dollár értékét ötven százalékkal leértékelhesse. A kongresszus viszont ez az indítványt elvetette.”

A nyári menetrend keretében:

Közvetlen vasuti összeköttetés Temesvárról Kolozsvárra és Csernovicra

A vasút nyári menetrendje a május 14-ről 15-re virradó éjjel lép életbe. Az új menetrend útjait, hogy a Nagyvárad felé induló gyorsvonathoz Kolozsvárig és Csernovicig járó

közvetlen kocsikat is csatolnak.

Nagyvárad felé május 15-től kezdve a gyorsvonat többé nem reggel, hanem délben 12 óra 13 perckor indul, az ellenvonat pedig 14 óra 19 perckor érkezik Temesvárra. Az új menetrend a gyorsvonaton felül még négy közvetlen vonatot állít be Nagyvárad felé. Ezek éjjel 12 óra 21 perckor, reggel 8 óra 20 perckor, délután 14 óra 30 perckor és este 19 óra 49 perckor indulnak. Az ellenvonatok érkezése Temesvárra: reg-

gel 7 óra 22 perc, délben 11 óra 56 perc, este 19 óra 26 perc és 22 óra 51perc.

A Temesvár és Karánsebes közti motorvonatokat rendszeres személyvonatokkal helyettesítik, amelyek

járatait Turnu-Severinig meghosszabbítják. A Karánsebes-tesicai vonalon közvetlen összeköttetés létesítenek Zsidovinon át Oravica felé. A fűrdővonatok ugyanazok lesznek, mint a múlt nyáron. A fővonalakon a személyvonatok menetét gyorsítják, egyes mellékvonalakon ellenben a motorosok lassabban fognak járni. A régi terv, hogy a Simplon-vonat ne Zsombolyán, hanem Moravicán keresztül haladjon Jugoszlávia területére, az új menetrendben sem változott meg.

A törvényszék megszüntette a Lloyd-társulat felszámoló bizottságának további megbízatását

A feloszlott temesvári Lloyd-társulat vagyonát minisztertanácsi határozattal a temesvári kereskedelmi és iparkamara kezelésébe adták át, de ugyanakkor tisztázásra várt a három tagból álló felszámoló bizottság jövőbeli helyzete is. Ezért a felszámoló, Dobosan Ion dr., Grof-soreanu Cornel dr. és Istfan Petru dr. ügyvédek, akik közel két éven át kezelték a társulat vagyonát,

a temesvári törvényszékhez fordultak a további felszámolás kérdésében való döntés céljából.

Kérvényt adott be ebben a tárgyban a kereskedelmi kamara is. A törvényszék Matei-Toma tanácsa az elmúlt hét végén foglalkozott az érdekes ügygel és tegnap hirdette ki döntését. E szerint a törvényszék elrendelte, hogy a felszám-

tott Lloyd-társulat aktív és passzív vagyonát közvetlenül adják át a kereskedelmi és iparkamarának minden további likvidálás nélkül.

Ezzel tehát a felszámoló bizottság tagjainak megbízatása, illetve további hatásköre megszünt

és a bíróság egyben utasította a felszámolókat, hogy harminc napon belül terjesszék a törvényszék elé beszámoló jelentésüket megbízatásuk kezdetétől, 1937. november 12. napjától kezdve. A törvényszék ezen határozatának jogerőre emelkedése után tehát az egész Lloyd-vagyon terheivel együtt a felszámolási eljárás mellőzésével a kereskedelmi és iparkamara kezelésébe megy át, amely azt a törvénynek megfelelően, az elszegényedett kereskedők és iparosok segélyalapja javára fogja tovább kezelni.

Rádió

KEDD, APRILIS 25.

Bucuresti 7: Reggeli hanglemek, ritmikus torna háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemek. 13: Időjelzés, sport, vízállásjelentés. 13.05: Déli hangverseny. 14.10: Rádió-híradó. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Ujdonságok. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Műszaki üzenetek. 18.17: Hanglemek. 19: Előadás. 19.15: Hanglemek. 20: Előadás. 20.15: Hanglemek. 20.45: Zenéi előadás. 21.5: Szimfonikus hangverseny. 22

Sporthírek 22.15: Részletek Shakespeare tragédiáiból. 23.05: Hírek. 23.20: Hangverseny lemezekről. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.20: „Tollfosztás Nógrádban”. 11.45: „Nyári délutáni ruhák”. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. 13.10: Eugen Stepat balalaikazene-kara. 13.30: Hírek. 2.30: Cigányzene. 3.30: Hírek. 5.10: Asszonyok tanácsadója. 6.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 6.10: Nemes Fejes László a győri kereskedelmi és iparkamara elnökének előadása a Budapesti Nemzetközi Vásárról. 6.25: Országos Postászenekar. 7.10: Szép magyarság. 7.50: „Kemenesalja”. 8.20: Lengyel Anna és Kalmár Pál magyar nőákat énekel. 9.35: „Szent Veronika kendője”. 10.40: Hírek,

időjárásjelentés. 11: Szentgyörgyi László hegedül. 11.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Thaler Gyula és Végh Mihály jazzzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6.50: A földművelésügyi miniszterium mezőgazdasági főelőjárja. 7.20: Francia nyelvoktatás. 7.50: Tiurr István és Kolsovszky József kétfuvalás számai. 8.30: „Petőfi és a szlovák nép”. 9.00: Hírek. 9.20: Rádió szalonzenekara. 10.30: Időjárásjelentés.

Bécs: 19: Cselló- és zongoraszonáta. 21.10: Zene. 1: Tarka zene.

Brüsszeli francia adó. 21: Klasszikus zene. 22.15: Angol és amerikai zeneművek. 23: Lemezek.

Milánó: 20.20: Lemezek. 21.30: Zenekari hangverseny. 22: Szimfonikus zene. Utána lemezek.

Pozsony. 20.30: Lemezek. 21.30: A rádiózenekar. 23: Hegedűjáték. 23.45: Lemezek.

Varsó. 20: A rádiózenekar hangversenye. 22: Hangverseny. 23.15: Szonettek.

Zágráb. 18.15: A rádiózenekar hangversenye. 21: Operaelőadás közvetítése.

SZERDA, APRILIS 26.

Bucuresti 7: Hanglemek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: A Cristea zenekar hangversenye. 13: Időjelzés, sport és vízállásjelentés. 13.5: A déli hangverseny folytatása. 13.35: Hanglemek. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: Hanglemek. 15.10: Aktualitások. 18: Időjelzés és időjárásjelentés. 18.2: Hanglemek. 18.50: Művészeti krónika. 19.5: Énekkari hangverseny. 19.35: Hangverseny. 20: Előadás. 20.15: Táncczene. 21: A rádiózenekar hangversenye. 22.00: Sporteredmények. 22.15: Hangverseny (énekel Jean Moscopol). 22.40: Hanglemek. 23: Hírek. 23.15: A Predescu zenekar hangversenye. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest II. 7.45: Hírek, hanglemek. 10.15: Gyermekelemlő. 11.45: „Közép-Európa új arca a statisztika tükrében”. 13.10: Hanglemek. 14.30: A 2. honvédelmi ezred fúvószenekara. 17.15: A rádió diáklőrája. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Éneklő ifjúság. 18.50: „Egy elfelejtett nemzet üjjászületése”. 18.20: Pertis Pali és cigányzenekara. 20.10: „Szép magyarság”. 20.30 Látogatás a Hangya Szövetkezet budafoki borpincéjében. 21.10: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenyének közvetítése a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 22.15: Közvetítés a Ketter étteremből. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Szalonzenekar.

Budapest II. 19.20: Olasz nyelvoktatás. 19.50: A szegedi árvíz festője. 20.30: Lengyel indulók és katonanóták. (Hanglemekről). 21: Hírek. 21.20: Vitéz Tibor énekel. 21.50: Táncclemek. 22.30: Időjárásjelentés.

Brüsszeli francia adó. 20.15: Könyvi lemezek. 21.45: Szimfonikus zene. 23.15: Jazz-band.

Milánó. 20.30: Lemezek. 21.30: Lemezek. 22.35: Zongora kettős. 23.30: Könyvi és táncczene.

Pozsony. 22: A rádió zenekar. 23: Táncclemek. 23.45: Lemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet, alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elveszett tárgyak, elhunyt személyek, fürdő s gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közzelhető. Házaság szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Leckisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2 III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küitl. — Nógrády-trafik, (Ti voli mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06 — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Idősebb nő kisebb háztartás vezetésére kerestetik vidékre. Címeiket a lap kiadóhivatala továbbítja. 946

Állást keres

Középkorú nő öt éves bizonyítvánnyal ajánlikozik egy magános idősebb úrhoz, vagy egy kisebb tagú családhoz május 1-re, vagy 15-ére. 912

Lakás

Keresek nagy bútorozatlan szobát május 1-re Buibas, I., Str. Justianianu 10. Lunnaparki villamos megálló. 911

Napos egyszobás, konyhás, esetleg szuterén lakás is bére keres egyedülálló nő, lehetőleg a III. kerületben. Címeiket kérem a kiadóba leadni „Jó fizető” jellegre. 882

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant és liliompudert, h á r o m színben. Kaputató kizárólag a

Városi gyógyszerárban a „Fekete Sasoz” I. Piata I. C. Bratianu.

Oktatás

Tenisztanítás; kezdők és haladók részére legjutányosabban vállal Duschenek tenisztrajner. Felvilágosítást nyújt Kecskeméti cég Bulev. I. G. Duca 2. Telefon: 27—66. 392

Adás-vétel

Ekrű horgolt stor 3 részes ablakra drapériával együtt olcsón eladó. II., Str. Petre Tegle 2. II., em. Radocsav. 934

Keresek szép, modern diófurniros hálszobabútor, használt, de jó állapotban lévőtt sodronyokkal. Címeiket kérem a kiadóba leadni. 945

Különjele

Nem kell Palesztinába kivándorolni, mert minden antiszemita kilengéstől megmenti Bizony: Az érvényesülés lélektana című új könyv. Megrendelhető a lap kiadóhivatalában, vagy levelezőlapon Bizony Timisoara. 837

DÉLI HIRLAP

automata telefonszáma:

28-10.